

TORSDAG 30 NOVEMBER. NR 48/2017

Det är lätt att vara efterklok

Sidan 9

Barnen i Viborg fick egna sångar

Sidan 10

Advent är julsångernas högsäsong

Sidan 18

Rotad i tron

Sidan 2

► **DENNA VECKA:** LOKALA INSIDOR TILL HELSINGFORS. BILAGOR TILL BORGÅ, ESBO, NÄRPES, HELSINGFORS, VANDA, KYRKSLÄTT, GRANKULLA, KRISTINESTAD OCH VASA

Också kyrkan måste se sig i spegeln

Inte heller kristna kretsar går fria när kvinnor vittnar om sexuella övergrepp i Svenskfinland.

Övergrepp i kyrkan är också ett sätt att utöva makt och påtryckning. **SIDAN 4**

Lämnade missbruket bakom sig

Sidan 12

Afghanistan blir värre än Nordkorea för kristna

Sidan 8

Kyrkans äktenskapssyn är inte entydig och klar

Sidan 6

Amanda Audas-Kass vill ha adventsrevansch

Sidan 19

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Äktenskapet som kom bort?

HÄROMVECKAN lanserades ett tungt inlägg i kyrkans processande av äktenskaps- och vigselfrågan. Det handlar om en samling vetenskapliga artiklar som Kyrkans forskningscentral ger ut i volymen *Perhe ja avioliitto muutoksessa* (ung. Familjen och äktenskapet i förändring). Den är ett tvärsnitt av kunniga och engagerade röster just nu, allt ifrån de som många år fått brottas med frågan ur alla dess kyrkokonstitutionella och internt slitande synvinklar, som biskopsmötets generalsekreterare Jyri Komulainen, till röster från dem som lever vardagsliv i de familjekonstellationer som diskuteras. I bänkraderna satt en hel rad teologer, familjerådgivare, församlingsmedarbetare. Spannet skvallrade om den långa väg som ingen riktigt ser någon lösning på. Intill professor emerita Eila Helander – som skrivit en utredning på biskopsmötets begäran – satt hennes egen emeritusprofessor, lika intensivt lyssnande på inläggen, lika bekymrad över hur man har hamnat här. Nej, trasset med det könsneutrala äktenskapet börjar inte i mars 2017. Nystanet har långa trådar, där början kanske handlar om att den evangelisk-lutherska kyrkan aldrig riktigt sett ut vad den menar med "äktenskap".

I **DISKUSSIONEN** framstod teologen Emma Audas bidrag som ett nytt grepp att se på frågan. Samtidigt var det också ett som får den teologiska jordskorpan att skälva till: Är det så att kyrkan inte har klart för sig varför den välsignar dem som vill ingå äktenskap just i kyrkan? Att det inte finns en väl underbyggd äktenskapsteologi – och att det är just därför kyrkan har kört in i något som tycks vara en återvändsgränd i frågan?

Audas pekade på hur uppfattningar som förs fram inte syns i någonstans kyrkans egna vigselformulär. Är tanken till exempel att förbundet mellan två människor ska vara en trygg ram för de eventuella barn som föds, så är det häpnadsväckande att det inte talas om barnen i de officiella dokumenten. Vad händer? undrar Audas. Försvann de av hänsyn till de frivilligt eller ofrivilligt barnlösa? I stor respekt för den gruppen påpekar Audas att det är bara ett exempel på hur äktenskapet som något som har betydelse för kyrkans liv försvinner. Och det är här poängen ligger: Äktenskapet kan ses som ett uppdrag. I samma ljus får välsignelsen också sin naturliga plats. Man välsignas till ett uppdrag, en tjänst. Nu är det kyrkliga äktenskapet i stället något som riskerar att stöda det individualistiska tänkandet, där sådant som sammanhang, gemensamheter och kollektivt tjänande inte har någon plats. Och då försvinner kyrkan, vilket konkret kan mätas i minskande dopfrekvens och ett allt längre mentalt avstånd.

VAD KAN alltså äktenskapet bidra till för kyrkan? Vem bjuds in att axla uppdraget? Vem bjuds inte in? Varför? De här frågorna väcker helt nya perspektiv, blotrar äktenskapets teologiska potential och utmanar kyrkan att ta itu med grunden i stället för att ta till halva lösningar.

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

"Har den evangelisk-lutherska kyrkan rätt ut vad den menar med 'äktenskap'?"

Vill leva i de b

PROFILEN: MIKAELA BJÖRKLUND

"Jag skulle inte klara av att vara med och bygga samhället utan förvisningen om att det finns en som har allt i sin hand."

Med rötterna stadigt i den kristna tron jobbar Mikaela Björklund för ett medmänskligt samhälle, både som universitetslärare och som lokalpolitiker.

TEXT OCH FOTO: JOHANNA GRANHOLM

Mikaela Björklunds första steg på politikens bana togs då hon som 19-åring valdes in i kyrkofullmäktige – även om hon själv på den tiden inte uppfattade sitt förtroendeuppdrag som politik. Sedan dess har hon kandiderat för SFP i flera riksdagsval, varit vice ordförande för SFP och valts in i stadsfullmäktige i Närpes.

Första gången kandiderade hon i stadsfullmäktigevalen bara för att partiet hade för få uppställda kandidater. Att hon valdes in utan att själv ha strävat efter det ser hon som ett befriande tecken på ledning.

– Varje gång det har kommit någon tyngre period så har jag kunnat hitta ett vykort på köksbordet där det stått "jag är så glad att du är med i kommunalpolitiken". Eller också har någon främmande person kommit fram till mig i butiken och sagt något uppmuntrande. Gång på gång har jag fått bevisat för mig att det är en större plan än min egen som lett mig till politiken, säger Björklund.

Alla behöver hjälp och alla kan hjälpa Mikaela Björklund vänder sig mot den strävan efter oupphörlig effektivisering som råder i samhället idag.

– Snart ska vi vara effektiva på en nivå där nästan ingen av oss längre når upp till förväntningarna. Jag tror istället på de bräckligas gemenskap, på ett samhälle där alla har olika gåvor som ska få komplettera varandra. Det enda normala är att alla behöver hjälp med något och att alla kan hjälpa till med något.

Hon poängterar att bräckligheten och sårbarheten inte är något onormalt, utan de är delar av att vara människa.

– Samtidigt är det många gånger svårt för oss att hantera andras bräcklighet och vi drar oss undan varandra. Men det är den värsta missen vi kan göra om vi vill ha ett medmänskligt samhälle.

Björklund tycker att den urholkning

av människovärdet som hon just nu ser i den finländska politiken är skrämmande.

– Det handlar om flyktingar som skickas tillbaka till dödshot, om allt hårdare retorik som inte möter några protester och om en politik där man inte lyssnar på och tar till vara människors kunskap.

Då hon talar om att människors kunskap inte tas tillvara har hon främst landskaps- och vårdreformen i åtanke. Den bakomliggande principen att skapa en människonära vård med rum för valmöjligheter är god, menar hon, men den har tappats bort i processen.

Fred byggs med utbildning

Till vardags arbetar Björklund som universitetslärare i främmande språkens didaktik vid fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo Akademi i Vasa. Utöver att undervisa blivande lärare forskar hon, bland annat i språklig och kulturell integrering.

– En viktig del i språkundervisningen är att elevernas egen språkliga bakgrund bekräftas. Om utgångspunkten är att man får vara stolt över sin egen språkliga och kulturella bakgrund kan man också vara mer nyfiken på andras språk och andras kulturer, påpekar hon. Om vi drar det ett steg längre är det faktiskt på det sättet vi kan bygga fred. Arméer och lagar kan hindra krig, men bara utbildning bygger långsiktig fred.

Efter arbetsdagens slut och mellan förtroendeuppdragen kopplar Mikaela Björklund av i hemmet i Närpes. Till familjen hör maken **Per-Erik** och fyra döttrar. Äldsta dottern har nyligen flyttat hemifrån och den yngsta går på etan i lågstadiet.

Musik är en viktig del av livet i familjen Björklund. Tre av döttrarna musicerar och Björklund sjunger i kören Laudate tillsammans med sin man.

– Körsången är vår enda gemen-

samma hobby. Den är ett verkligt andningshål i vardagen. Jag kan komma stressad och uppjagad till en övning, men då vi börjar sjunga släpper jag allt.

Tron den absoluta grundtryggheten

Mikaela Björklund har vuxit upp i en troende familj och den kristna över-

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör

May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors

Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten

Norrmalmsgatan 21 A,
68600 Jakobstad

tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ulrika Hansson

tfn 040 831 6322

Christa Mickelsson

(tjänstledig)

Johan Sandberg

(Österbotten)

tfn 040 831 3599

Nicklas Storbjörk

tfn 040 831 6545

Sofia Torvalds

tfn 040 831 6748

Emelie Wikblad

tfn 040 831 6836

Webbredaktör:

webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho

tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab

Bank: Danske Bank

IBAN: FI34 80001301 158540

BIC: DABAFIHH

Paradbild: Nicklas Storbjörk

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**.

Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:

Erika Rönngård

tfn 040 831 6614,

annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:

Färg 2,05 €/spmm

Svart-vit 1,65 €/spmm

+ **Moms 24%**

Radannonser:

4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:

1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.

För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ludvig Andersson,

tfn 044 050 3020,

Jonny Åstrand,

tfn (06) 347 0608,

eller 0500 924 528,

fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:

Finland & Norden 65 €

Utlandet 84 €

ISSN 0356-1275

räckligas gemenskap

MIKAELA BJÖRKLUND

ÅLDER: 44 ÅR

BOR: I EGNAHEMSHUS I NÄRPES

FAMILJ: MAKEN PER-ERIK, FYRA DÖTTAR I OLIKA ÅLDRAR, EN KATT.

GÖR: FORSKAR OCH UNDERVISAR I SPRÅKDIDAKTIK VID ÅBO AKADEMI I VASA. ORDFÖRANDE I STADSFULLMÄKTIGE I NÄRPES. VICEORDFÖRANDE I ÖSTERBOTTENS FÖRBUND. MEDLEM I SFP:S STYRELSE OCH ÅBO AKADEMIS STYRELSE. FÖRTROENDEVALD I NÄRPES FÖRSAMLING.

HOBBY: KÖRSÅNG OCH LÄSNING.

tygelsen har följt henne från barn-
domshemmet.

– Även om det finns bibelställen
som jag kämpar med och frågor som
känns oklara så är min kristna tro min
absoluta grundtrygghet. Den är inte
en bit av mig utan finns i hela mitt
väsen, säger hon. Jag tror inte att jag
skulle klara av att vara med och bygga

MIKAELA BJÖRKLUND vill se ett
medmänskligt samhälle, där det
normala är att alla behöver hjälp
med något och att alla kan hjälpa
till med något.

samhället utan förvisningen om att
det finns en som har allt i sin hand.

Hon konstaterar att det tyvärr blir
allt mera stigmatiserande att tala om
tro och om värderingar som grundas
i tro i samhällsdebatten. Ändå finns
mycket medmänsklighet att hämta
ur kristendomen.

– I vår kristna värdegrund finns

många goda råd att följa, oavsett om
man själv är troende eller inte. Vi upp-
manas till exempel att dela vårt bröd
med främlingen, vilket egentligen är
ett ganska radikalt budskap. Det står
inte att det behöver vara bekvämt,
men det står att vi ska göra det.

Björklund ser det som att vi alla har
ansvar för varandra, trots att vi kan

uppleva den andra som obekvämt.

– Ibland kan det kännas besvärligt att
ta ansvar för en viss människa eller en
specifik grupp, men det är en väldigt
liten sak jämfört med att Jesus valde att
dö för att ge mig en god framtid. Den
jämförelsen ger ödmjukhet och sätter
saker i rätt perspektiv.

45 präster vill inte viga homosexuella

ÄKTENSKAPSSYN. I en in-
sändare riktad till svensk-
språkiga dagstidningar i Fin-
land meddelar 45 präster i
Borgå stift att de vill stå för
det som varit kyrkans tra-
ditionella äktenskapslära.
Prästerna säger i insända-
ren att de inte i något skede
kan börja viga eller välsigna
samkönade par oberoende
av vilka beslut kyrkan kom-
mer att fatta.

Max-Olav Lassila som är
kyrkoherde i Larsmo är en
av initiativtagarna till insän-
daren. I en artikel i Öster-
bottens Tidning förklarar han
tanken med insändaren.
– Det är mest med tanke
på församlingsmedlemmar
som undrar hur de ska tänka.
Vi vill göra klart vad vi anser
är rätt och fel, säger Lassila.
Per Stenberg som är kyr-
koherde i Karleby är en an-

nan av undertecknarna.

– Jag upplever fortfarande
att Bibels definition på äk-
tenskapet är att det ska vara
mellan man och kvinna, sä-
ger Stenberg i artikeln.

Max-Olav Lassila blot-
tar sin oro för att präster
med den traditionella äkten-
skapssynen kan få det svårt i
framtiden.

– Jag är rädd att det med
tiden kommer att bli allt svår-

rare att verka inom kyrkan
för de präster som står fast
vid det som kyrkan alltid har
trott, säger Lassila.

På frågan om det finns
någon risk att det i äkten-
skapsfrågan skulle gå lika
långt som i kvinnoprästfrå-
gan, det vill säga att präster

MAX-OLAV LASSILA är en av
initiativtagarna till uppropet.
FOTO: JOHAN SANDBERG/ARKIV

med den traditionella synen
inte skulle prästvigas, svarar
Stenberg:

– I så fall får vi ta den dis-
kussionen då. Om kyrkomö-
tet ändrar linje så hoppas jag
ändå att det blir en sådan att
det också finns rum för oss
som har en klassisk syn på
frågan.

Insändaren i dess helhet finns på
opinionssidan på sidan 19.

KOMMENTAR ERIKA RÖNNGÅRD

Låt oss sluta skämmas

För en vecka sedan började den. Störtfloden av berättelser om övergrepp i Svenskfinland. Varje gång jag går in på Facebook kommer en ny flodväg, och även när jag loggat ut fortsätter berättelserna att snurra i mitt huvud. Övergrepp i skolan, på dagis, hemma, på jobbet, i bussen, på fester, hos vänner. Tafsande, våldtäkter. Män som tar sig friheten att komma alldeles för nära och som inte är intresserade av att höra ett nej och ta det till sig.

Berättelserna kommer från alldeles vanliga kvinnor som tröttnat på att tiga och skämmas och de handlar om maktmissbruk. Om män som inte behövde be om ett ja, eftersom de hade makten att låta bli. För att de hade mer att säga till om än sitt offer. För att de var vuxna och offret ett barn. För att deras trovärdighet var större än offrets. För att offret hade mer att förlora på att händelsen kommer ut. För att de var mindre berusade än sitt offer.

Jag läser om anställda som får höra att det är deras uppgift att stå ut med att betalande kunder tafsar på dem. Om lärare som erbjuder extralektioner i syfte att få ta på flickors kroppar. Om barn som lärt sig lita på att vuxna vet hur det ska vara men där det förtroendet bryts. Om ett samhälle där vi allt för länge har haft överseende med att män som har makt får ta sig friheter och bete sig illa mot kvinnor för att "de nu bara är sådana", för att "det inte är så farligt", för att "du inte ska se dig som offer utan ta det som en komplimang".

"Och den verkliga makten delar vi ut genom att tiga och acceptera."

Och den verkliga makten delar vi ut genom att tiga och acceptera. Så länge omvärlden ser åt ett annat håll och låter förövaren komma undan är det inte konstigt att offren fortsätter skämmas. Låt oss bryta ner konstruktionen en liten bit i taget: Låt oss sluta skämmas över det vi utsatts för mot vår vilja, låt oss sluta ursäkta den som missbrukar sin maktposition. Skammen ska placeras där den hör hemma. Inte hos den som fick sina gränser överträdde, utan hos den som överträdde gränserna.

Titta på tidslinjen längre ner på denna sida. För 23 år sedan blev våldtäkt inom äkten skapat kriminaliserad. Fram till dess har lagen alltså ansett att rätten att besluta om den gifta kvinnans kropp finns hos hennes man, inte hos kvinnan själv. Och fortfarande lever vi, både i Svenskfinland och globalt, i en kultur där många verkar acceptera att kvinnans kropp inte i första hand finns till för kvinnan själv, utan minst lika mycket för männen. Hela skolan ryms: Osakliga kommentarer, tafsande, påtvingade kyssar från vilt främmande män, hotfullt beteende, våldtäktsförsök och fullbordade våldtäkter. I år är det 2017 men för många, både män och kvinnor, verkar det fortfarande komma som en överraskning att även kvinnor är individer som själva får bestämma vem som får röra vid deras kroppar, hur de vill bli berörda och som mår dåligt om deras kroppsliga gränser inte respekteras.

Det händer också

TEXT: SOFIA TORVALDS
FOTO: NICKLAS STORBJÖRK

Igår morse släpptes ett offentligt upprop om sexuella trakasserier i Svenskfinland, #dammenbrister. I uppropet kräver undertecknarna att kvinnors och flickors säkerhet och kroppsliga integritet garanteras i olika sammanhang – också i församlingar. **Ylva Perera** har i egenskap av styrelsemedlem för tidskriften *Astra* varit med om att administrera samlaget av erfarenheter från kvinnor på olika håll i Svenskfinland.

Vad säger det material ni fått in om trakasserier i kyrkliga sammanhang?

– Det finns flera exempel på saker som hänt i olika typer av kyrkliga sammanhang, på konfirmandläger, på ungdomsläger, i ungdomsverksamhet. Men också, tyvärr, i sammanhang där man har fått ett tråkigt bemötande då man har gått för att få råd till exempel i samlevnadsfrågor. Kyrkans anställda har gett råd som inte varit lämpliga, de har till exempel antytt att kvinnorna är skyldiga att ställa upp på sex.

– Många av de äldre skriver att de burt på minnen av övergrepp i 40 år. Det är jättefint att uppropet gör det möjligt för folk att inte bära på sina erfarenheter i tystnad så länge.

Varför är det viktigt att de här berättelserna kommer ut?

– Vi har fört diskussioner på nätet och i medierna efter me too-kampanjen och kunnat konstatera att det verkar finnas en tendens att säga "just här förekommer inga trakasserier och övergrepp". Eller "det här är ett problem i Sverige, för där är folk mycket mer lättkränkta, men här i Finland säger vi nog ifrån". Men nu när vi samlat in berättelser från Svenskfinland kan vi ju lugnt konstatera att det inte alls är sant. Finlandssvenskarna är inte värre än andra, men inte heller bättre. Vi kan aldrig motarbeta problemet om vi tror att det är män utanför Svenskfinland som gör de här sakerna.

Ylva Perera poängterar att mångas liv präglats fullständigt av de övergrepp de utsatts för. Nu vågar de äntligen gå ut med sina berättelser.

– De kan inte ha en trygghet, de har inte blivit professionellt bemötta på sitt jobb, vi har förträngt deras smärta så otroligt länge. Det är viktigt att vi låter den komma till ytan och börjar bygga en framtid där vi inte behöver prata om de här sakerna, helt enkelt för att de inte längre sker.

Sexualiserade kommentarer

Juanita Fagerholm-Urch prästvigdes år 1988, som en av de första kvinnor

#METOO. Sexuella trakasserier sker i Svenskfinland, och också i kristna sammanhang. I kyrkan handlar övergreppen mot kvinnor om makt, säger Hilkka Olkinuora.

na i Svenskfinland. Före sin pensionering jobbade hon länge som kyrkoherde på Åland.

– Jag har upplevt en hel del trakasserier under årens lopp. Alla har inte accepterat mig som präst men ändå behagat ta till sexuella anspelningar.

Har bemötandet blivit bättre med åren?

– Jag har ju blivit äldre, och då tappade de intresset.

På 1970-talet jobbade hon på Viking Line. De trakasserier hon upplevt inom kyrkan har inte varit av samma grova kaliber som hon fick uppleva på båtarna.

– Det har främst handlat om nedsättande sexualiserade kommentarer som gjort att jag känt mig som andra eller tredje klassens präst.

Då hon drabbats har hon vanligen

som så många kvinnor – blivit både paralyserad och mållös.

– Och i vanliga fall är jag inte mållös!

Obscen sång till kyrkoherden

Hilkka Olkinuora jobbade bland annat som journalist och handledare i ledarskap innan hon sa lade om, blev prästvigd och började jobba i kyrkan.

– Jag har alltid arbetat i mansdominerade branscher, men aldrig någonstans hört berättas om så fräcka ord om kvinnor och om sådant beteende mot kvinnor som i kyrkan.

Själv har hon blivit antastad bara vid ett tillfälle.

– När jag blev kyrkoherde fick jag en försändelse med olämpliga bilder och en obscen sång som unga konservativa präster brukar sjunga.

För henne bekräftade tidpunkten för försändelsen tanken att det handlar om makt.

– När en kvinna får makt i kyrkan blir

Finlands-svenskarna är inte värre än andra, men inte heller bättre.

Ylva Perera

MILSTOLPAR FÖR JÄMSTÄLLDHETEN I FINLAND

1860 Aga av maken mot maken inte längre godkänt i rättspraxisen.

1864 Ogifta 25-åriga kvinnor blir myndiga.

1878 Lika arvsrätt för kvinnor och män.

1884 Kvinno-förening som kräver rösträtt för kvinnor grundas.

1886 Den första finländska skolan grundas.

1892 Kvinno-saksförbundet Unionen grundas.

1897 Kvinnorna blir myndiga i samma ålder, det vill säga 21 år, som männen.

1901 Kvinnor får samma rätt som män att studera vid universitet.

1906 Kvinnorna får som första i Europa rösträtt i statliga val och valbarhet som första i världen.

1907 De första 19 kvinnliga riksdagsledamöterna.

1917 Allmän rösträtt för kvinnor och män i kommunalval.

1919 Gif-ta kvinnor får rätt att förvärvsarbeta utan makens samtycke.

1926 Den första kvinnliga ministern: Miina Sillanpää, biträdande socialminister.

1926 Lagen om behörighet för kvinnor i statliga tjänster.

1930 Den nya äktenskapslagen träder i kraft: maken frigörs från makens förmyndarskap.

i kristna rum

hon farlig, för då blir hon också stark. I det vanliga arbetslivet är det så att du får makt genom att leverera resultat. Det blir sundare på det sättet.

Hilkka Olkinuora tror att upprop som #metoo är särskilt viktiga inom organisationer och sammanhang som har en kraftig hierarki: till exempel kyrkan, idrottsvärlden och armén.

– Hierarkin möjliggör maktmissbruk. Jag har tänkt mycket på gränslöshet. Till exempel i katolska kyrkan, i sekter eller i vissa av våra kristna kretsar ser man att det gränslösa förlåtandet tillsammans med en hierarkisk och slutna atmosfär gör kristna sammanhang sårbara för den här typen av övergrepp.

Ingen generationsfråga

Det "vanliga" arbetslivet fungerar bättre, enligt Hilkka Olkinuoras erfarenhet. Hon minns hur hon en gång började på en ny arbetsplats, där de anställda männen fått sina penisar fotograferade på ett seminarium, som en "rolig" grej. När hon började där (det här var fö-

re-postens tid), visades bilderna för henne.

– Det var första och sista gången jag upplevde något sådant. Jag sa "sådant här godkänner jag inte", och det kom fram att ingen tyckte det var särskilt lustigt. Därför är det viktigt att tala ut – för det finns andra som inte vill, också män.

Men hon menar alltså att dylika frågor är lättare att ta upp i andra sammanhang än i kyrkan.

– Det som jag ser i kyrkan är att det inte är en genusfråga och inte en generationsfråga. Redan för länge sen varnades jag av mina svenska systrar, som sa att det är unga präster som är värst. Jag läser också i de hemliga grupper som finns för kyrkligt anställda i Norden att det ofta är kvinnliga chefer som säger "ta det lugnt, sånt händer".

Den obscena text hon fick skickad till sig skickade hon vidare till några biskopar.

– Svaret var: "Snälla du, du skulle bara veta hur mycket skit vi får." Trakasserier handlar inte bara om ålder och kön, men människor lämnas ensamma när de utsätts.

Tystnaden är större i hierarkiska miljöer

MAKT. Tiden har blivit mogen för en revolution som sätter fingret på tystnadskulturen, kommenterar genusforskare Marianne Liljeström.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

– Jag ser det här som något väldigt betydelsefullt, säger Marianne Liljeström, historiker och professor i genusvetenskap vid Åbo universitet. Det är en revolution mot den nedvärdering och den sekundära karaktär som kvinnor fått, historiskt sett hur länge som helst. Tiden är mogen för den här typen av arg kampanj.

Hon tror att den stora uppslutningen kring me too-kampanjen delvis har att göra med en emotionalisering av samhället och en global närhet som gör att vi i högre grad tar ställning till olika fenomen, även känslomässigt. Dessutom finns det en hopsamlad indignation över all den oförrätt som begåtts mot kvinnor under århundraden.

– Det finns en mättnadspunkt där det säger poff.

Liljeström påminner om att me too-kampanjen egentligen skapades för tio år sedan av en svart kvinna i USA, Tarana Burke. I höst steg den till ytan på sociala medier och håller nu på och bryter den tystnadskultur som funnits kring sexuellt ofredande.

Har inte kvinnor ändå fått det bättre?

– Visst har situationen blivit bättre. Det skulle ju vara fruktansvärt hemskt om den inte skulle ha blivit det, med tanke på allt det arbete som gjorts med att förändra attityder och få folk att prata om de här sakerna, säger Liljeström.

Hon tror att en del av bakgrunden till att problemen nu kommer upp är att det har blivit bättre: Större självförtroende hos kvinnorna, större öppenhet för att överhuvudtaget diskutera problemen.

Våldet mot kvinnor tabu i Finland

Under de senaste veckorna har det ena uppropet efter det andra publicerats i Sverige och uppslutningen har varit enorm: skådespelarnas #tystnadtagna, journalisternas #deadline, kyrkans #vardeljus och byggbranschens #sistaspikenikistan är bara några exempel.

Under tiden har flera ställt frågan när det samma ska hända i Finland.

Marianne Liljeström, som också forskat vid Uppsala universitet och Södertörns universitet, konstaterar att svenskarna har ett öppnare samhälle och har vant sig vid att lufta sådana frågor.

– Det är något i tystnadskulturen. I Finland har det alltid varit jättesvårt att diskutera våld mot kvinnor. I Sverige har det varit lättare. Det är som om vi skulle vara rädda att sära de tafsande männen. Som om det fanns ett skydds-nätverk som poppar upp varje gång vi talar om att män i ganska stora mängder är utövare av den här typen av beteende.

I stället vänds diskussionen till att fråga "Får man inte flörta på baren mera?" och utropa "inte alla män".

– Det är inte fråga om att inte få visa intresse för det andra könet på baren. Det är fråga om makt och maktstrukturer. Vem som har makt att utnyttja sin ställning till att trycka ner andra.

Finlandssvenskarna är lite modigare, tror Liljeström. Trots att kretsarna är så små att den här beskyddarinstinkten lättare tar fäste är inflytandet och influenserna från Sverige starka.

Kyrkan har bidragit till nedvärderingen

Vi vet ännu inte mycket om det som hänt inom den evangelisk-lutherska kyrkan, konstaterar Liljeström.

– En sak vet vi – kyrkan är en miljö som på sitt vis har bidragit till den här nedvärderande uppfattningen om kvinnor överhuvudtaget.

Hon räknar kyrkan till en av de konservativa miljöer där den här symboliska nedvärderingen lättare kommer fram – och där tystnadskulturen är som starkast. Liljeström jämför med den akademiska världen som också är hierarkisk.

Vad tror du händer nu?

– Den här frågan är nu ute. Det är en process som är svår att stoppa i och med att kampanjen fått så enorm klangbotten.

Samtidigt hoppas hon att frågan inte förvrängs till en jämställdhetsfråga, där det måste pekas ut att också männen blivit utsatta för sexuella övergrepp.

– Det är inte fråga om att beskylla männen, det är fråga om att sätta fingret på ett beteende som måste bli synliggjort så att vi på lång sikt får slut på det här. Det är också en människovärdesfråga.

Biskopen påminner om stiftets kontaktnät

På sin Facebooksida kommenterar biskop Björn Vikström den pågående #metoo-kampanjen.

– Metoo-kampanjen har synliggjort problemet med sexuella övergrepp och trakasserier. Förhoppningsvis har den också styrkt de drabbade kvinnorna genom att visa att de inte är ensamma.

– Tigandets tid bör nu definitivt vara förbi när det gäller övergrepp, men även sexistiska anspelningar, oönskade inviter och verbala påhopp. Det här gäller förstås också i kyrkliga sammanhang.

Vikström påminner också om det kontaktnät i Borgå stift som man kan vända sig till om man själv eller någon man känner har blivit utsatt för sexuella övergrepp eller trakasserier inom församlingarnas verksamhet.

KONTAKTPERSONER

• Familjerådgivare Anna Korkman Lopes

050 311 0608, anna.korkman-lopes@evl.fi

• Familjerådgivare Leif Westerlund,

044 357 1750

1944 Lagen om moder-skaps- och barnrådgivning

1962 Finland ratificerade ILO:s konvention om lika löner: lika lön för likvärdigt arbete.

1950 Aborter tillåts på medicinska grunder.

1970 För första gången är kvinnornas andel av dem som blir invalda i riksdagen högre än 20 procent.

1970 Arbetsavtalslagen förbjuder diskriminering.

1975 Faderskapslagen och lagen om underhåll för barn: barn som fötts i och utanför äktenskap får samma ställning.

1978 Föräldrar får rätt att dela föräldraledighet.

1986 Kvinnor får rätt att bli präster, de första prästvigs 1988.

1987 Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (jämställdhetslagen).

1994 Våldtäkt som sker inom ett äktenskap kriminaliseras.

1994 En kvinna blir riksdagens talman (Riitta Uosukainen).

2000 En kvinna blir president (Tarja Halonen).

2000 Allmänt förbud mot diskriminering i den reviderade grundlagen.

2007 Kvinnornas andel av riksdagsledamöterna för första gången högre än 40 procent och kvinnomajoritet i landets regering (60 procent av ministrarna)

2017 #metoo-kampanjen sätter fokus på våld och trakasserier riktat mot kvinnor.

”Läran inte entydig och klar”

ÄKTENSKAP. Kyrkans lära och äktenskapssyn är inte entydig, och när en präst välsignar ett par till äktenskap är det inte klart vad som välsignas, menar Emma Audas i sitt inlägg i en artikelsamling beställd av kyrkomötet.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

När Kyrkans forskningscentral förra veckan gav ut boken *Perhe ja avioliitto muutoksessa* (ungefär: Familjen och äktenskapet i förändring) var stämningen förväntansfull. Många av landets ledande forskare och teologer, med ärkebiskop **Kari Mäkinen** i spetsen, samlades till seminarium i Helsingfors för att diskutera de utmaningar kyrkan och samhället ställs inför eftersom allt färre familjer ser ut som de traditionellt gjort: ett gift heterosexuellt par med barn födda inom äktenskapet.

Ärkebiskopen inledde med att redogöra för några föregångares familjeförhållanden. **Torsten Thure Renvall** till exempel (ärkebiskop 1884–1898) gifte sig efter sin hustrus död med den betydligt yngre borgardottern **Amanda Limnell**, som inte bara betalade bort hans omfattande skulder utan också försåg honom med åtta nya barn, förutom över de fem han hade sedan tidigare och Limnells barn från ett tidigare äktenskap. Det var ett förståndsäktenskap, men ändå blev det lyckligt. Ärkebiskop **Erkki Kaila** (ärkebiskop 1935–1944) i sin tur gav upphov till en riktig skandal genom att strax före sin död (då han var 77 år) gifte sig med den tjugo år yngre poeten **Anna-Maria Tallgren**, något som fick minister **Edwin Linkomies** att skicka ett meddelande om att sådant beteende inte lämpade sig för en ärkebiskop.

– Men kyrkan är inte densamma som under de här ärkebiskoparnas tid. Vi jobbar för att förstå vad kyrkan är idag, och därför publiceras den här artikelsamlingen, säger Mäkinen.

Nu blir det krångligare

Hösten 2015 bestämde kyrkomötet att kyrkan behöver en utredning om förändringar i synen på äktenskapet

– både i samhället, kulturen och kyrkan. Artikelsamlingen *Perhe ja avioliitto muutoksessa* är ett svar på den beställningen.

Det inlägg som väckte störst intresse under seminariet var **Emma Audas** analys av de bakomliggande argumenten för och emot vigsel av samkönade par i vår kyrka.

– Vi tycker att den här diskussionen är krånglig och svår – nu ska jag göra den ännu svårare, inledde hon med ett leende.

Audas, präst och forskare vid Åbo Akademi, var ombedd att göra en argumentationsanalys – och hon insåg direkt att det behövs mer än bara en genomgång av de argument som vi redan hört i diskussionen.

– Argument av typen ”man och kvinna kompletterar varandra” eller ”kyrkan bör stöda livslång trohet oavsett kön” dyker upp överallt, ändå fortsätter vi att tala förbi varandra.

Hon vill ifrågasätta olika idéer som verkar styra diskussionen kring en eventuell vigsel för samkönade par. En av dem är att kyrkan måste välja mellan lära och etik.

– Varken Bibelns eller kyrkans lära om äktenskap är klar och entydig, säger hon.

– Det framställs som en sanning att läran kring äktenskapet är klar, och då kvarstår frågan om man i kyrklig praxis är beredd att frångå den läran eller inte. Men varken i Bibeln eller i kyrkans historia är äktenskapssynen entydig.

Kön är en komplex fråga

En annan idé som Emma Audas vill ifrågasätta är synen på sexuella minoriteter som ett ”de”, något annorlunda, en minoritet som måste hanteras på något vis.

– Då man definierar en grupp som

EMMA AUDAS i samspråk med ärkebiskop Kari Mäkinen efter att Audas presenterade sin genomgång av argumenten i äktenskapsdebatten.

en minoritet är det enklare att skapa undantag för minoriteten, hellre än att låta minoriteten utmana det som ses som en norm.

Hon påpekar också att det varje år föds mellan 20–120 personer som inte har ett rent biologiskt kön.

– Det finns omkring 10 000 personer i Finland som kan definieras som interkönade. De är lika många som de kyrkligt fastanställda.

Hennes poäng är att kön inte ens biologiskt är en entydig fråga, och att kyrkan utan att blinka är redo att vi-

”Om vi öppnar oss för att kön inte är något exakt och definierbart utan något betydligt mer komplext, vad händer då med idén att vi är skapta för att komplettera varandra?”

Emma Audas

ÄLDRADE RÄDSLOR

Ensamhet skrämmer finländarna

Över hälften av finländarna är rädda för att tvingas tillbringa sin ålderdom ensamma. Fyra av fem är rädda för vad ålderdomen överlag för med sig. Det

här framkommer av HelsingforsMissions färskas opinionsundersökning.

Man har utrett vad 1000 finländare i åldern 18–75 tänker om att åldras och vilka orsaker och rädslor som förknippas det. Ålderdomen skrämmer finländare i alla åldrar. Av de svarande är 84 procent

oroliga över hur åldersvården för tillfället ser ut. Hela 57 procent är rädda för att bli lämnade ensamma när de blir gamla. Risken för ensamhet ökar ju äldre vi blir. Av de 70 år fyllda upplever 30 procent (över 300 000 personer) att de är ensamma, och av de 85 år fyllda 40 procent.

FLYKTINGAR FÖRVALTNINGSDOMSTOL

Utvisningsshot avvärjt

Utvisningsshotet mot den kristna afghanska konvertiten som suttit i polisförvar i Krämertskog i Helsingfors är avvärjt, åtminstone tillfälligt.

Den 26-åriga mannen, kallad Ahmad av sina vän-

ner frigavs senaste vecka efter 25 dygn i polisförvar. Han var omhändertagen i väntan på utvisning till Afghanistan.

Ahmad har en dotter i Finland, talar finska, studerar i Vasa och kör taxi i Helsingfors. Han är medlem av pingstförsamlingen Filadelfia i Närpes.

– På måndag kväll fick han veta av sin advokat att förvaltningsdomstolen stoppat avvisningen. På tisdagen steg han ut från polishäktet som en fri man. Ahmad hälsar och tackar för allt stöd och alla förböner, meddelar Filadelfias pastor Edvard Holmberg.

ga personer vars kön i praktiken har fastställts av en läkare som tvingats fatta beslutet när det interkönade barnet är litet.

– Om vi öppnar oss för att kön inte är något exakt och definierbart utan något betydligt mer komplext, vad händer då med idén att vi är skapta för att komplettera varandra? säger Audas och påpekar att tanken om komplementaritet – att mannen och kvinnan tillsammans utgör Guds avbild – i själva verket är relativt modern.

Just idén om komplementaritet hör till dem Audas ifrågasätter.

– Det finns ingenting om att mannen

och kvinnan ska komplettera varandra eller ha olika uppgifter i vårt vigselformulär, säger hon och påpekar att komplementariteten ses som given, men varken förklaras eller motiveras.

Varför är det viktigt?

Emma Audas ifrågasätter också idén att kyrkan vet vad den välsignar just när det gäller äktenskap och parförhållanden. Välsignas förbundet som mannen och kvinnan ingår? Förmågan till fortplantning? Hur är det med barnen?

– Barnen har helt försvunnit ur vigselformuläret, och ingen säger att äk-

tenskapet är mindre viktigt om paret inte får barn. Man tänker sig att det är kärleken och relationen som välsignas.

Själv menar hon att det är oklart vad kyrkan egentligen välsignar i äktenskapet.

– Jag tror att mycket av oklarheterna bottnar i att vi saknar en berättelse om varför kyrkan är viktig för äktenskapet och tvärtom. Kyrkan måste konkret lära människor att vi blir olyckliga i våra parrelationer om de ska existera bara för sig själva. Kyrkan kallar makar till tjänst och till gemenskap med andra. Om vi lyfte fram det tror jag att vi skulle se klarare.

VÅGA FRÅGA

Ibland med, ibland inte?

■ JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

Vad är bakgrunden till att Apostlagärningarna 8:37 inte finns i alla bibelutgåvor? Där den inte finns med är den förpassad till kommentarerna. Hur ska man förstå denna vers?

JAG HAR NATURLIGTVIS inte kunnat gå igenom alla bibelutgåvor för att se var den här versen finns med och var den är borta. Men jag konstaterar att den finns med i Gustav Vasas bibel av år 1541 och Karl XII:s bibel av år 1703, men saknas i Kyrkobibeln av år 1917 och i såväl Folkbibeln från 1998 som Bibel 2000.

Den svenska Reformationsbibeln vars NT utgavs i några utgåvor under början av 2000-talet är en nyöversättning av NT i Karl XII:s bibel och tar följaktligen med de verser som saknas i 1917-års bibel och framåt.

Versen har lämnats bort ur Bibeln på grund av att den inte finns i de äldsta och mest betydelsefulla handskrifterna. Professorn och sedermera biskopen Aimo T Nikolainen pekar dessutom i en parentes i sin kommentar till Apg. på en detalj i den västliga textformen där den här versen i likhet med en rad andra längre läsarter finns med. Han noterar att man skrivit tilläggen med minuskler (små bokstäver) då den övriga texten enligt praxis är skriven med majuskler (stora bokstäver). Eventuellt har man på det sättet redan på handskriftsstadiet velat markera tilläggen.

Många kommentatorer noterar att versen egentligen är ett av de första tecknen på att det redan fanns en dopliturgi i den unga kyrkan och att versen återger centrala delar av den.

”Många kommentatorer noterar att versen egentligen är ett av de första tecknen på att det redan fanns en dopliturgi i den unga kyrkan”.

HELA TEXTSAMMANHANGET

där Apg. 8:37 ingår handlar om den etiopiske hovmannen som på väg hem från Jerusalem sitter i sin vagn och läser profeten Jesaja. Filippos, som av Anden förts ut till vägen mot Gaza, förklarar på hovmannens begäran den lästa texten varpå denne undrar om hinder föreligger för att han skulle kunna bli döpt. Gången i texten lyfter fram den på många håll omhuldade tanken att dopet ska föregås av undervisning och personlig bekännelse av tron på Jesus som Guds Son. Andra noterar i sammanhanget att hovmannen hör sig för om eventuella hinder för att han skulle kunna döpas. Filippos ser inga sådana och dopet förrättas. På sitt sätt lyfter texten fram Jesu påbud om att ingen får hindra de små att komma till honom. Oberoende av om de små är barn eller etiopiska hovmän. Detta är uppmuntrande för oss alla!

För klarhetens skull vill jag till slut påpeka att det på samma grunder som gällande Apg. 8:37 saknas ytterligare 3 verser i Apostlagärningarna och sammanlagt 16 i hela NT.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN NICKLAS STORBJÖRK

Vart är vi på väg?

Det är lätt att vara efterklok. Så heter det enligt ett gammalt ordspråk. Och i kölvatt-

net av #metoo-vågen är det säkert mer än en man världen över som insett sanningshalten i det påstå-

endet. Förhoppningsvis leder insikten också till en ”framåtklockhet” bland män. Både på ett individuellt och ett kollektivt plan. Att man inser att trakasserier aldrig är ok, att det finns gränser och att det aldrig finns någon ursäkt för att behandla en annan människa illa.

Jag tänker också på efterklokhet och #metoo-kampanjen ur ett annat perspektiv. Var kommer vi att landa? Om man drar paralleller till Sannfinländarnas splittring i somras var det en anmärkningsvärd resa man fick uppleva från det att Jus-si Halla-Aho valdes på lör-

dag, via den totala ovissheten på söndag, Sannfinländarnas splittring på måndag, till slutdestinationen ”Nytt alternativ” som ny regeringspartner på tisdag. Och då kändes resan plötsligt helt självklar. Självfallet skulle Timo Soini till vilket pris som helst klamra sig

fast vid sin ministerportfölj och få tillräckligt många ledamöter med sig för att regeringen skulle kunna sitta kvar.

I backspegeln ter sig allt så självklart.

Hur post-#metoo-världen vi kommer att vakna upp i kommer att se ut anar

jag inte ännu. Men jag både tror, hoppas och känner att det kommer att vara bättre värld än den vi levde i för bara några veckor sedan. Inte perfekt, men i alla fall bra mycket bättre.

Respekt åt alla kvinnor som vågar berätta. Ni förändrar världen.

MARI TURUNEN har intervjuat 31 invandrare som konverterat från islam till kristen tro. Intervjuerna har hon sammanställt i boken Kääntyneet.

Tidigare muslimer hotas

FLYKTINGAR. I sexton år har Nordkorea toppat listan över länder där kristna har svårast att leva. Men nu riskerar Afghanistan att gå förbi. Det beror inte på att förhållandena i Nordkorea förbättrats.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Afghanistan ligger mycket nära Nordkorea som det land där de kristna har svårast att leva i just nu, säger Open Doors verksamhetsledare i Finland **Mika Auvinen**.

Han frågar sig hur många asylsökande nordkoreaner som skulle sändas tillbaka till sitt hemland. Samtidigt har många afghaners kristna tro blivit ifrågasatt.

– Faktum är att läget i flyktingarnas hemländer är utmanande när det gäller religionsfriheten. Det är viktigt att vi förstår och erkänner det. Religionsfrihet är ingen självklarhet och vi måste också här i Finland arbeta för den grundlagsenliga rätten.

Auvinen lättade på förlåten vad gäller nästa års upplaga av World Watch

”Jag chockerades av att upptäckta att sådant som jag endast läs om i mänskorätsrapporter från andra länder också händer här i Finland.”
Mari Turunen

List under utgivningen av **Mari Turunens** bok *Kääntyneet - Ex-muslimien painostus Suomessa*.

I boken har Turunen intervjuat 31 före detta muslimer i Finland som konverterat till kristen tro. De betalar ett högt pris för sin nya tro. De blir trakasserade, utskälda, förföljda, hotade och isolerade av muslimer i Finland.

– Men det sker också allvarligare saker. Fem har blivit misshandlade här, säger hon.

Hon beskriver arbetet med boken som en utmanande resa.

– Jag chockerades av att upptäcka att sådant som jag endast läst om i mänskorätsrapporter från andra länder också händer här i Finland.

Våren 2016 ringde hon runt till 165 kyrkoherdar i församlingar i närheten av mottagningscentraler för flyktingar. Hon fick reda på att 117 flyktingar döptes under perioden augusti 2015–maj 2016.

I boken har hon sökt svar på frågan på vilket sätt före detta muslimer som konverterat till kristen tro trakasseras i Finland.

– Jag vet inte hur många före detta muslimer som upplevt trakasserier. Men **Timo Keskitalo** som jag intervjuati

boken uppskattar att tio procent av dem som konverterat är utsatta för allvarliga hot. Hur många de är kan man inte veta, för ingen vet ens hur många som konverterat. Det finns uppskattningar om allt mellan tusen och tvåtusen.

– Man uppskattar att närmare tusen flyktingar har döpts, säger Auvinen.

Av dem Turunen intervjuat uppgav var tredje att de är rädda också här i Finland. Flera sa att våra myndigheter inte alltid förstår vad flyktingarna utsätts för.

– I många fall låter de bli att berätta för att de tror att trakasserier bara blir värre.

Det förekommer också att flyktingar som blivit kristna har sänts tillbaka till sitt hemland. Men hur många de är vet man inte. En av dem hon intervjuat för boken klarade inte av den psykiska pressen utan gick till polisen och bad om att få bli sänd tillbaka till Afghanistan.

– Han hade fått höra att hans föräldrahem jämnats till marken och föräldrarna dödade för att han konverterat. Det krossade hans psyke. Att han trots det valde att återvända var självdestruktivt beteende. Ingen har hört något av honom sedan dess. Det är jobbiga berättelser.

Kvinnorna utsatta

De 31 flyktingarna hon intervjuat kom från Afghanistan, Iran och Irak. De är mellan mellan 20 och 55 år. Det handlar om 29 män och två kvinnor.

Kvinnorna är speciellt utsatta.

– Deras rykte befläckas och de stämplas som horor. I en familj som konverterat blev mannen beskyddad för att prostituera sin hustru. Barnen kan också tas från kvinnorna.

Men också kvinnorna i hemlandet kan hamna illa ut då mannen blir kristen i Finland.

– Hustrun till en man blev utslängd ur hans föräldrahem när det kom fram att han konverterat. Två av de intervjuade männen har också tvingats till skilsmässa från hustrun i hemlandet.

Att det här är helt i linje med islam bekräftar imamen för muslimska samfundet i Finland, **Muhammed Anas Hajjar** som intervjuas i boken. Han avslöjar att det finns ett regelverk inom samfundet som avgör hur en som övergett dem ska bestraffas. Det bryter mot flera paragrafer i Finlands grundlag.

– I Koranen är tanken att man skulle överge islam helt omöjlig, säger Turunen.

KYRKOHANDBOK FÖRTYDLIGANDE

Falska nyheter om ny svensk kyrkohandbok

Förra veckan klubbades den hett omdebatterade nya kyrkohandboken igenom i Sverige. Efter det har det i internationella medier spridits en bild av att ord

som ”han” och ”Herren” stryks. Det stämmer inte.

Det handlar om man i stället för att säga ”I Guds, Faderns och Sonens och den heliga Andens namn” även kan säga ”I Guds, den treeniges namn”.

Den amerikanska kristna tidningen Christian Today citerar ärkebiskop **Antje**

ANTJE JACKELÉN.
FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Jackelén som tidigare sagt:
– Teologiskt vet vi att Gud är bortom våra könsbestämningar. Gud är inte mänsklig.

Det här har i sin tur fått **Christer Pahlmblad**, docent i kyrko- och missionsstudier vid Lunds universitet, att reagera. Han menar att resonemang- et riskerar att undergräva treenighetsdoktrinen och gemenskapen med andra kristna kyrkor.

– Man rör vid det inner-

sta i den kristna tron, och frågan kring vem Gud är. Där har politiska målsättningar inte något att göra, säger han till Kristeligt Dagblad.

Sofija Pedersen Videke, gudstjänstutskottets ordförande, tillbakavisar kritiken. I den nya kyrkohandboken benämns Anden nu-

mera som feminum, det vill säga ”I den heliga Andens namn”.

– Vi har gjort en språklig anpassning till Bibel 2000, som ingick i direktiven till handboken, säger hon och konstaterar vidare att ordet ”hen” över huvud taget inte förekommer i kyrkohandboken.

Den ökande antisemitismen i Polen oroar internationellt

JUDEFIENTLIGHET. De polska myndigheterna förnekar antisemitism i det förgångna likväl som i nutid, säger forskaren Jean-Charles Szurek.

TEXT: JOHAN TOLLGERDT

För den internationellt kände historieforskaren **Jean-Charles Szurek** råder ingen tvekan om att antisemitismen ökar i Polen.

– Den tar sig uttryck på olika plan sedan det ultrakonservativa regeringspartiet Lag och rättvisa (PIS) kom till makten, säger han.

Szurek är knuten till franska statens forskningsinstitut CNRS och arbetar främst med frågor som berör antisemitism i Polen, Frankrike, Tyskland och Ungern.

– Flera regeringsmedlemmar förnekar att antisemitismen existerar i Polen. Om det kom fram, tror man det skulle skada landets image, förklarar han.

President **Andrzej Duda** har planerat att dra tillbaka en officiell utmärkelse från kände polsk-amerikanske historikern **Jan Tomasz Gross**. Ännu har dock inget beslut tagits i frågan.

Gross emigrerade under den polska kommunistregimen, efter att ha varit fängslad i samband med 1968 års oroligheter och antisemitiska utrensningar.

– Regeringen försöker mörka fakta, även om det finns bevis, menar Szurek och syftar då på att Gross mest kända bok *Neighbors* handlar om en pogrom i en polsk by 1941, som utfördes av polacker och inte av nazister, som det tidigare antagits.

– En undersökning utförd av universitetet i Warszawa under 2016 visar i sin tur att antisemitismen ökat i Polen de senaste två åren, säger han.

Bara 23 procent av invånarna har en positiv inställning till judar enligt studien, medan 37 procent har en negativ inställning.

1 000 vuxna och 700 ungdomar har blivit tillfrågade. Det finns cirka 10 000 judar i Polen.

Även The European Jewish Congress (EJC) har uttryckt sin oro över den tilltagande antisemitismen i Polen.

– I hela Europa samråder regeringarna med lokala organisationer för att motverka antisemitism. Men i Polen verkar ledarna knappt ha något intresse av att öppna för dialog med judiska företrädare, säger chefen **Moshe Kantor**.

Han oroas också över att högerextrema slagord ofta förekommer under officiella regeringsmöten idag.

Försvaret Polens image

Företrädare för polska staten driver även kampanj mot dem som anses kritisera Polen utomlands.

– Jag har blivit hårt utsatt på grund av den pågående nationalistiska vägen, och det är ganska deprimerande, säger **Jan Grabowski**, polsk historieforskare vid universitetet i Ottawa. Han har även varit med om att bilda Polish Center for Holocaust Research.

2013 utkom Grabowskis bok *Hunt for the Jews. Betrayal and Murder in German-Occupied Poland*, som prisbelönats av Yad Vashem, Israels myndighet och forskningscentrum för hågkomst av

ANTISEMITISM GÅR inte att diskutera i dagens Polen, säger forskare. FOTO: PIXABAY

förintelsens offer och hjältar. Grabowskis forskning visar att även polacker varit med om att utrota judar.

Nyligen råkade han ut för en uppmärksam smutskampanj av organisationen Polish League Against Defamation, som ser det som sin uppgift att försvara Polens image.

– Nu går man även över gränserna för att försöka stoppa dem som anses vara ”farliga”. Till den skaran räknas jag, säger Grabowski.

För tillfället befinner han sig på konferens i Chicago. Polish League Against Defamation har skrivit två brev till universitetet i Ottawa, till Grabowskis kollegor samt bokförläggare. Man hävdar att hans uppgifter skadar Polen.

”Han förfalskar polsk historia, när han hävdar att polacker medverkat till att utrota av judar under andra världs-

HISTORIEFORSKAREN JEAN-CHARLES SZUREK berättar att antisemitismen i Polen ökat. FOTO: PRIVAT

kriget”, står det bland annat i brevet, enligt sajten Cbcnews.

Undertecknarna kräver att få komma till tals i debatten. Det polska regeringspartiet Lag och rättvisa (PIS) har gjort sig känt för sin nationalistiska och EU-kritiska linje.

Under ett besök i Finland i oktober fick president Andrzej Duda frågan varför Polen har problem med att följa europeiska värderingar.

– Ja, men Polen respekterar medborgerliga friheter, var hans svar då till Svenska Yle.

Historieforskaren Jan Grabowski har fått starkt stöd av kollegor i Kanada och Polen samt av universitetet i Ottawa.

– Lyckligtvis kan de polska myndigheterna inte tysta kritiker utanför landets gränser, säger han.

FEST. Det är verkligen värt att fira ordentligt då man fått nya, renoverade lokaler. Skyddshemmet Dikoni i Viborg invigdes för några veckor sedan och glädjen var total. – Renoveringsprocessen har varit ett enda stort mirakel, säger föreståndare Viktoria Shutova.

Framtiden är lika ljus so

TEXT OCH FOTO: JOHAN MYRSKOG

– Vemärduvadheterduvadhårdui-handenfarjagtitta?

Rösterna som omringar mig då jag tar fram kameran och knäpper några bilder är nyfikna och livade. Det är inte precis fråga om några blyga barn. Trots mina ytterst bristfälliga kunskaper i ryska överraskar jag mig själv med att stå och småprata med barnen. Jag frågar vad de heter och presenterar mig själv.

– Är det en videokamera? Frågar ett av barnen som heter **Ruslan**.

Jag förklarar på ryska att det är en kamera.

– Kamera, säger jag.

Det blir en riktig hit för barnen att få se sig själva på bild och jag tror att jag aldrig någonsin blivit bästa vän med så många på en gång som nu.

Det är en stor dag på skyddshemmet Dikoni i Viborg. Idag ska de äntligen få inviga sina nya lokaler som varit under renovering i drygt tio månader. Förutom barnen och personalen är även representanter från stadens styrelse, polismyndigheter och sociala myndigheter samt en delegation från Finska Missionssällskapet inbjudna.

Andrey Heikkilä som arbetar som missionär i Ryssland och som varit en

av nyckelpersonerna för att få till stånd renoveringen, visar människor runt i Dikoni.

– Speciellt fantastiskt är det att barnen nu har egna sängar att sova i. Sängen är en plats där de kan vila sig lite och dra sig tillbaka en stund och i rummen kan barnen också ostört göra sina läxor.

Lokalerna har blivit större, fått ny målade väggar och fräschat upp ordentligt. Men det är i badrummet som **Andrey Heikkilä** låter förstå att den absolut största förändringen ägt rum.

– Förut kändes det som att man ville ta en dusch efter att man varit i duschen eftersom det var så smutsigt, förklarar **Heikkilä**.

Han visar de nya automatiserade kranarna, som kanske inte helt oväntat gått hem oerhört bra hos barnen.

– I början var de hela tiden här och viftade med händerna framför sensorn för att sedan skratta då vattnet sprutade ut ur kranen. Det var hysteriskt roligt.

Nyckeln: samarbete

Skyddshemmet Dikoni grundades 1997. Där bor för tillfället 25 barn i åldrarna 2–18, varav 15 stycken går till skolan varje dag. Skyddshemmet är till för sådana barn och unga som av olika orsaker har det svårt hemma. Det kan vara fråga om våld i familjen, alkoholproblem eller helt enkelt ensamstään-

”Tack vare Dikoni har jag hittat mitt egna jag. Här fostras individer till att inte ge upp.”

Alexei

de som inte själva klarar av att ta hand om barnen. Skyddshemmet ger barnen en trygg plats att vara på där det finns vuxna människor som ser dem och fostrar dem. Dikoni håller också aktivt kontakten till familjen och tanken är att föräldrarna inte ska isoleras från barnet, trots att det inte bor hemma.

Det har blivit dags för invigningsceremonin och alla samlas i det stora rummet. Det hålls några tal från de olika representanterna och var och en är glad över det goda samarbetet mellan såväl skyddshemmet, staden som Finska Missionssällskapet.

– Tack, det är en ära för oss och vi är glada att ni kommit hit, säger skyddshemmets föreståndare **Viktoria Shutova**.

Hon beskriver det långa renoveringsarbetet som utmanande för personalen.

– Det har varit ett svårt skede för oss men vi har klarat oss och vi kommer att få se fina resultat. Ett stort tack också till stadens styrelse och myndigheter för att vi kunnat samarbeta för barnens bästa.

Vice borgmästare i Viborg **Vladimir Vasilyev**, tillkännager att denna dag är det fest.

– Det viktigaste vi ser idag är hur barnens miljö förbättrats. Det här projektet har varit så viktigt för oss och vi är så glada å stadens vägnar att Dikoni

fått dessa utrymmen. Det kan fungera som ett fint exempel även för andra skyddshem.

Polisens representant från avdelningen för ärenden gällande minderåriga, gläder sig över Dikonis verksamhet.

– Vanligtvis behövs hjälpen genast då något händer. Vi har aldrig fått ett negativt svar från er. Barn får alltid på ett eller annat sätt hjälp från er. Alla barn söker värme och trygghet och de som bor här får både själslig och kroppslig värme.

En färgsprakande föreställning

När talen hållit på ett tag blir en del av de yngsta barnen lite rastlösa. Men de behöver inte sitta stilla mycket längre till för nu har det blivit dags att klippa av det röda bandet och officiellt inviga Dikonis nya lokaler. Vad är bättre än att låta barnen själva klippa av bandet? Plötsligt blir det fart och alla barnen rusar fram mot Viktoria Shutova som delar ut saxar till höger och vänster. Det är meningen att alla barn ska klippa av bandet samtidigt, men det verkar som att det råder en viss kommunikationsbrist mellan personalen och barnen, eller rättare sagt råder en viss selektiv hörsel från barnens sida. Knappt hälften av barnen hinner få sin sax innan bandet redan är avklippt.

– Stopp, stopp! ropar personalen och

UNDER INVIGNINGEN sparades inte på utklädsel och ballonger.

25 BARN bor på Dikoni och av dem är det 15 stycken som varje dag går till skolan.

1. ALEXEI HAR vuxit upp på skyddshemmet och kommer att rycka in i armén om några dagar.
2. VIKTORIA SHUTOVA har ett stort hjärta för barnen på Dikoni.
3. DIKONI GRUNDADES 1997 och har varit verksam i 20 år.

m väggarna

knyter ihop bandet en gång till.

Nu har cirka två tredjedelar av barnen fått sin sax och bandet klipps redan av för andra gången. Det är så härligt kaotiskt och avslappnat.

– Det var svårt det här, skrattar Andrey Heikkilä.

Personalen knyter ihop bandet för tredje gången och nu då alla fått sin sax, klipper alla (nästan) samtidigt av bandet under jubel och fanfarer. Dikoni är invigt.

Vad som sedan följer påminner närmast om pausprogrammet i Eurovisionen. Rummet formligen exploderar i färger. Barnen som alla är utklädda till prinsessor, änglar, kungar och trollkarlar sätter igång med ett makalöst skådespel. Det är både ballonger, dans, teater, sång och akrobatik. Och allt händer lite samtidigt. Det märks att det redan i ung ålder satsas ordentligt i ett land som är berömt för sin vialsitet och elegans inom teater, ballett och cirkus.

Med framtiden i sikte

Det är inte bara yngre barn som bor på Dikoni, även en handfull ungdomar bor här. En av dem är 18-åriga Alexei.

– Jag har bott här sedan jag var åtta år och Dikoni är mitt hem och min familj. Här finns människor som inte bara fostrar, utan de delar också med

sig delar av sina hjärtan till oss som bor här. Vi älskar dem så mycket, jag är stolt över att vara familjemedlem i Dikoni.

Alexei började bo på skyddshemmet då det blev för mycket problem hemma.

– Tack vare Dikoni har jag hittat mitt egna jag. Här fostras individer till att inte ge upp.

Om bara några dagar ska Alexei rycka in i armén. Tjänstgöringstiden varar ett år och han vet redan vad han vill göra då han kommer ut därifrån.

– Jag vill komma tillbaka hit och hjälpa till. Ge vidare av det som jag fått här.

Föreståndare Viktoria Shutova känner en enorm lättnad nu då renoveringsarbetet är klart och invigningsceremonin börjar lida mot sitt slut.

– Jag tycker inte om stora, officiella evenemang. Egentligen skulle jag bara vilja vara med barnen men det är med stor glädje och tacksamhet jag ser tillbaka på den här processen.

Shutova anser hela renoveringen vara ett enda stort mirakel, från det första samtalet för två år sedan till det av barnen nyligen avklippta bandet.

– Jag hoppas att vi i framtiden kan nå och jobba med fler barn från andra familjer som behöver hjälp. Tack vare så många får vi nu vara i dessa fina lokaler. Framtiden är lika ljus som dessa väggar.

4. NÅGRA AV barnen håller en färgsprakande dansuppvisning
5. ANDREY HEIKKILÄ är en av huvudpersonerna bakom renoveringen av Dikoni.
6. I DIKONI FÅR barnen en trygg uppväxt trots svårigheter hemma.

PRESENTATION

Teater som vill prata med dig

Om du rör dig i Helsingfors kan det hända att du stöter på experimentell teaterkonst i ett utrymme som allmänheten har tillträde till. Fram till 5.12 poppar **Piia Peltolas** och **Nina-Maria Häggbloms** diskussionsföreläsning *November nalkas/Marraskuu koittaa* upp i bland annat bibliotek och konatorshotell. Titeln syftar dels på den oro för framtiden som många känner i ett vacklande välfärdssamhälle, dels på att inspiration till föreläsningen hämtats från **Tove Janssons** *Sent i november*. Peltola och Häggblom presenterar tankar och situationer och bjuder sedan in publiken att delta i diskussionen så mycket eller så litet den vill. (Det har tydligen visat sig att även de som inledningsvis är tveksamma ändå deltar i diskussionen så småningom.)

Med utgångspunkt i sina egna upplevelser lyfter de fram olika former av trygghet och otrygghet. Det kan handla om klass och familjebakgrund. Låt oss börja där, för alla har en uppväxt och alla har i något skede, kanske med lika delar förvåning och fascination, insett att det som är normalt hemma hos mig kan vara otänkbart hemma hos min kompis. För Peltolas och Häggbloms del handlar presentationen om landskap, musikval och semesterresor, men också om att de upptäckte att deras släkter ställde sig på olika sidor i inbördeskriget.

Det är något inkluderande över projektet, även om formatet säkert kan kännas ovant för många. Föreläsningen bjuder in publiken, inte bara genom att ta plats där människor rör sig utan också genom sitt sätt att närma sig ämnena. Jag nickar igenkännande, fnissar lite och vill genast berätta om vad jag själv vuxit upp med.

ERIKA RÖNNGÅRD

Skrivandet var det som läkte mig

UTSLAGNA. Alkoholmissbruket gjorde att Nicko Smith lärde känna matutdelningsköerna i Helsingfors. När han tagit sig ur missbruket skrev han om sina upplevelser. – Skrivandet har gjort mig berusad på ett sätt som jag aldrig blev med alkoholen.

TEXT: SOFIA TORVALDS FOTO: NICKLAS STORBJÖRK

Matköer, gator i Helsingfors, natt, berusning och kyla. **Nicko Smith** tillägnar sin debutdiktssamling *Hki Rött* alla utslagna och fattiga människoskärvar på samhällets botten. "Till alla er som existerar, men som inte lever", skriver han.

– Det är min röst för de utslagna. Jag har haft problem med alkoholmissbruk under perioder av mitt liv, och diktsamlingen är mitt sätt att göra upp med det. Jag skriver om en trakt jag aldrig vill tillbaka till, säger han.

Nicklas Frank Smith, eller Nicko Smith som han kallar sig, är född i Stockholm och uppvuxen i Umeå. För tio år sedan förde kärleken honom till Finland.

– Under en tid när jag bodde i Helsingfors var det mycket i mitt liv som raserades. Jag jobbade bland annat som konsertarrangör, och det öppnade dörren för det gamla missbruket, som gått i perioder. Det tog över min vardag.

Han vill visa på missbrukets verklighet, hur mycket skam den för med sig.

– Den skamspiralen är svår att bryta eftersom skammen gör att man låser in sig. Det finns så många fördömande attityder om missbruk i vårt samhälle, inte minst på de platser där

man förväntar sig att mest förståelse ska finnas. Det kan leda till att de som försöker ta sig ut i stället läser sig och går tillbaka till missbruket. Man behöver folk omkring sig som man kan lita på.

Att långsamt ta livet av sig

Nicko Smith skriver som bäst på en trilogi om sin resa. Den första boken, *Hki Rött*, är den mörkaste.

– Det finns sådana som haft det betydligt värre än jag, jag är lyckligt lotad som kunde ta mig ur det. Jag vill hjälpa andra som fortfarande sitter fast. Jag förstår dem. Som utomstående är det lätt att säga "Ryck upp dig!", men den som varit där förstår att det inte är så lätt att rycka upp sig.

I dikterna försöker han berätta något om hopplöshet. När man är inne i missbruk och mörker tror man inte att det finns en väg ut.

– Man måste ha tiden på sin sida, förstå att det kanske inte tar en dag utan ett år eller flera år att ta sig ur missbruket. Sakta och säkert kan man få en ny framtid som är mycket ljusare. Det är någonting som jag önskar att fler människor kunde ha förståelse för.

För honom själv var det avgörande att fatta beslutet att han vill ut.

NICKO SMITH har stått och frusit i matutdelningsköerna i Helsingfors. I dag har han byggt upp ett nytt liv i Vasa, skriver på en trilogi och jobbar som frilansjournalist.

– Om man inte har bestämt sig hal- kar man dit igen. Det sitter i skallen. Det viktigaste är att bestämma sig och bygga upp ett nätverk där man kan få hjälp. Annars är missbruk att långsamt ta livet av sig.

Vad var det som gjorde att du bestämde dig för att du ville ut?

– Det hände saker i mitt privatliv. Jag insåg att det inte kommer att bli bra om det fortsätter, det började gå alldeles åt fel håll. Jag hade en röst inom mig som sa att nu är det dags att lägga ner det här, gör det nu bara.

Skrivandet hjälpte honom. Han påpekar att den som är på samhällets botten har tappat självförtroendet. Att inte vara en del av samhället föder stor skam.

– För mig var skrivandet något läkande. Jag har alltid skrivit, men nu tar jag det på allvar för det ger mig så enormt

Har alla andra det bättre?

FILM

Joulumaa

Manus och regi: Inari Niemi

Joulumaa är en inhemsk julfilm som inte för tankarna till julmys. Helena (**Milka Alroth**) förbereder sig på att fira sin första ensamma jul efter att mannen lämnat henne för en yngre kvinna. När den sam-

manbitet klämkäcka detgär-nog-bra-attityden räm- nar föreslår hennes väninna att de ska fira jul på en ekologisk lantgård. Gården drivs av en ung familj där föräldrarna är akademiker som lärt sig klippa fåren via youtube och försöker dryga ut kassan med bed and breakfast.

Julen är en prövning. Den är svår för den som är ensam, men den är också svår för

den som inte trivs så bra i sina relationer. Det genomgående temat i *Joulumaa* är att alla tror att de andra har det bättre, att livet vore bättre någon annanstans. Därför flyr man från staden till lands-

bygden och tvärtom, därför lämnar man sin partner i hopp om att det blir bättre med någon annan. Det låter svart, men filmen är egentligen ganska underhållande och varm i sin skildring av

dessa människor som trevande försöker leva sina liv.

In på gården stiger också en tredje gäst, Oiva (**Martti Suosalo**). Oiva är den enda som verkar vara någorlunda trygg i sig själv och fungerar som välgörare för de andra. Han uppmuntrar dem, han reparerar det som går sönder (till den handfallne husbondens förtjusning) och han förmedlar det som i den här filmen kommer närmast julens budskap: Var barmhärtiga mot

er själva och försök vara snälla mot varandra.

Den lilla gruppen lyckas på något sätt hitta varandra. De öppnar sig för varandra och hastigt skapas en lojalitet som gör att de ställer upp för och tar hand om varandra. Och kontentan? Livet är svårt och det finns inga enkla lösningar. Oiva visar sig ha rätt: Ta hand om varandra, och var barmhärtiga mot er själva för att våga tänka om när det första försöket blev fel.

ERIKA RÖNNGÅRD

mycket glädje. Jag känner mig berusad på ett sätt jag aldrig kunde känna med alkoholen. Det är tusen gånger bättre än en fylla att skriva tidigt på morgonen och känna kraften i det. Jag får tusen gånger mer.

Ljuset kom när det behövdes

Han skriver om människan som en siffra i samhällsmaskineriet.

– Allting handlar så mycket om pengar och materialism, det finns siffror bakom alltihopa. Vi är så fix-

erade vid de tillfälliga illusionerna att vi inte ser de större sakerna bakom. Det försöker jag komma åt med poesin.

Diktjaget i *Hki Rött* besöker kyrkor, ser korset stirra anklagande på sig, brottas med skam och dåligt samvete.

– Jag har stått och frusit i matutdelningsköerna och känt mig totalt värdelös som människa. Jag skulle vilja lyfta fram Andreaskyrkan i Helsingfors, som gör ett fantastiskt jobb. Där har jag känt en villkorslös kärlek. Jag

har både hämtat mat där och själv varit med och delat ut. Där skulle jag säga att jag har sett mirakel i mötet mellan människorna. Jag önskar att fler tog efter – inte bara kyrkor utan också andra organisationer i samhället.

Någonstans i processen att ta sig loss ur missbruket spelade också Gud en viktig roll.

– Jag har alltid varit en sökare, och i min mörkaste timme kom ljuset när jag sökte som mest. På ett övernaturligt sätt kom rätt människor in i mitt liv just när jag behövde dem.

Han är tacksam över att han fortfarande, som 43-åring, har fått ordning på mycket i sitt liv som tidigare raserades.

– Jag ser varje dag som en gåva. Det kaos och elände som följer med alkoholmissbruk vill jag aldrig någonsin tillbaka till. Den eran är över i mitt liv.

”Jag har stått och frusit i matutdelningsköerna och känt mig totalt värdelös som människa.”

Hästsnaack för oroliga föräldrar

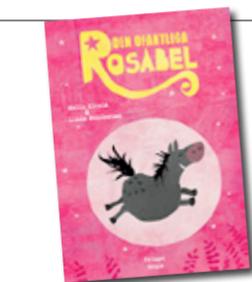
BILDERBOK

Den ofantliga Rosabel

Text: Malin Kivelä
Bilder: Linda Bondestam
Förlag: Förlaget M och Berghs 2017

särskilt fruktsamma öppningsreplikar när man som vuxen försöker förstå vad som händer barnet i skolan eller på dagis. Då kan det vara guld värt att få tag på en bok som innehåller både hästar som retas och ponnyer som blir retade och inleda diskussionen där i stället.

Rosabel är den rufsiga ponnyn som tröstäter mo-

rötter och drömmer om att bli utvald till prinsessans midnattstur. Hästarna Sunday Morning och Iza Belle dricker bara små klunkar vatten och sjunger el-

ka ramsor ackompanjerade av översittarkatten Konrad. Men en dag dyker det upp en taggig liten figur som kittlas och retas, men på ett roligt sätt. Kanske behövs det nödvändigtvis inte en prinsessa som sällskap för att äventyret ska börja? Kanske blir det till och med ännu roligare i sällskap av en liten kompis som varken identifierar sig som igelkott eller piggsvin.

Sannolikt tilltalar de färgstarka hästbilderna allde-

Från Ekenäs till Mongoliet

BOK

Gustaf John Ramstedt. En mongolsjäl i professorsrock

Författare: Anna Lena Bengelsdorff

Förlag: Västra Nylands landsskapsförbunds publikationsserie

Han blev sedan en pionjär i utforskningen av altaiska språk. Det är språken som talas i trakterna där Kazak- hstan, Mongo- liet och Ryss-

land möts. Oglamorösa och, före Ramstedt, okända. Ju mindre man vet om ett språk, desto flera teorier finns det om dess härkomst och släktskap. Ramstedt anses i dag ha upptäckt för många likheter mellan de altaiska språken. Man är mer resignerad nu och accepterar att mycket av detta teoretiserande är fåfängt.

Det var på tiden, tänkte jag.

Ramstedt var en av ett strålande garde av språkforskare och upptäcktsresande som Finland började producera efter 1809, då enorma nya perspektiv öppnades för oss österut – ända till Amerika. Svenska-arnas perspektiv krympte däremot.

De stackars svenskarna är dessutom handikappade av att leva i ett enspråkigt land. Så här skriver Ramstedt: ”Den som behärskar skillnaden i uppbyggnad och ljudskiftning mellan finskan och svenskan har nyckeln till språkforskningen som i en liten ask.”

Om det här var nyckeln så använde Ramstedt den flitigt.

I skolan lärde han sig latin, grekiska, tyska och ryska, och utanför skolan engelska och polska. I sin kandidatexamen vid Helsingfors universitet lade han till sanskrit och jämförande språkforskning.

land möts. Oglamorösa och, före Ramstedt, okända.

Man är mer resignerad nu och accepterar att mycket av detta teoretiserande är fåfängt.

Ramstedt föddes fattig vid Norra Strandgatan i Ekenäs 1873, men hade till slut råd att köpa en liten gård i Kila, Bromarv.

När Anna Lena Bengelsdorff och hennes man köpte den förfallna gården 1965 blev hon fascinerad av Ramstedt och beslöt att skriva en bok om honom. Boken heter *Gustaf John Ramstedt, En mongolsjäl i professorsrock*, och den ingår i Västra Nylands landskapsmuseums publikationsserie.

Av den här intressanta boken lärde jag mig bland annat att Ramstedt var en energisk nykterhetskämpe. Det förstärker man när Bengelsdorff berättar att hans supande far ”på julaftonen kom hem berusad, med kläderna i trasor, och med brännvinsflaskan i fickan svor, slog och härjade”.

Ramstedt lyckades ta sig ur detta helvete. Men inte alla hans syskon.

• ERIK WAHLSTRÖM

GUSTAF JOHN Ramstedt och hans guide Baldzir i Mongoliet år 1909. FOTO: WIKIMEDIA

les särskilt den som annars också gillar stallukt och ridlektioner men också små läsare uppskattar säkert den rasande Rosabel och hennes fjantiga hästgrannar. Språket är tätt, på gränsen till poetiskt och som högläsare får man bjuda till lite extra. Det går inte att monotont rabbla sig igenom sagan samtidigt som man planerar inköpslistan i bakhuvudet.

Extra roliga är namnen på alla hästarna i stallen och

uppslaget med namnskyltar. Testpatrullen på fyra och sex år förlorar sig långa stunder i de engelska namnen och deras betydelse. Precis som när de tittar på tv, och enas om vilka roller i programmet de själva ska spela, väljer de nu också karaktärer ur boken. Valet faller på hästarna Lemon Sky och Pikyslim, ingen identifierade sig som Rosabel just i kväll. Mamma kan sova lugnt.

• NINA ÖSTERHOLM

Kyrkoherdeinstallation

PÅ FÖRSTA ADVENT, den 3 december, installeras Åbo svenska församlings åttonde kyrkoherde **Mia Bäck** av biskop **Björn Vikström**. Mia Bäck är den första kvinnan som valts till kyrkoherde i församlingen. Installationen äger rum under den festliga och högtidliga familjemässan kl. 12 i Åbo domkyrka. Under installationen assisteras biskop Björn Vikström av kontraktsprosten **Katarina Dahlqvist**, domprosten **Heimo Rinne**, kyrkoherde emeritus **Björn Nalle Öhman**, diakon **Eija Grahn**, församlingens viceordförande **Margó Storm** samt av ett dagklubbssbarn, ett eftisbarn och en hjälpledare.

Familjemässan leds av församlingens pastor **Maria Wikstedt** och biskop Björn Vikström. Mia Bäck predikar och församlingens hjälpledare fungerar som gudstjänstgrupp. Församlingens samtliga körer med-

verkar under ledning av tf kantor **Frank Berger**, A-kantor **Marjo Danielsson** och **Misa Ståhl-Norrholm**. Tf kantor **Tuuli Lempa** spelar orgel och musiken förgylls av **Carita Lagerspetz** (klarinett), **Liisa Gunnelius** (baryton och trombon), **Håkan Lövdahl** (trombon) och **Olli Lagerspetz** (tuba). Där till medverkar dagklubbssbarn och församlingens medarbetare.

Den nya kyrkoherden Mia Bäck kommer att predika om församlingens färgsprakande mångfald och hon hoppas att hela församlingen känner sig välkomna till familjemässan. Gudstjänsten är barnvänlig och efter evangelieläsningen får församlingen stämma in i adventspsalmen Hosianna.

Efter mässan fortsätter välkomstfesten i Aurelia (Auragatan 18) med kyrklunch och festprogram. Anmälningar till festen i Aurelia via www.abosvenskaforsamling.fi senast 30.11.

Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- Alla sorters möbler, oberoende av skick
- Annat gammalt lösöre och hela dödsbon.

Kontant betalning
Varorna avhämtas.

Köp- och försäljning Raul Pohjonen

Idrottsg. 19, Gamla Karleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

www.kyrkpressen.fi

L LABYRINTH
BOOKS AB

www.labyrinthbooks.fi
PB 24, 65611 Korsholm
+358 50 526 3122, info@labyrinthbooks.fi

NYHET!

Carl Gustaf Mannerheim

Spjuvern som blev Marskalken av Finland

100 anekdoter insamlade av Holger Strandberg

Redaktör: Björn Stenbacka

Pris 25,-
ISBN 978-952-5986-23-5

Finns i alla välsorterade bokhandlar.

Gå in på Labyrinth Books Ab:s hemsida där boken också kan beställas, liksom våra övriga böcker.

www.labyrinthbooks.fi

FINLANDS STÖRSTA FÖNSTER- & DÖRRLAGER

BILLIGASTE!

LEVERANS GENAST!

NORDIC sale

Granvägen 1, 68555 Bosund
T. 721 0111, sale@nordicsale.fi
www.nordicsale.fi

Adventskaffe

i de kristna bokhandlarna
fredag 1.12. Välkomna!

När du har något att fira

Kontakta oss

Frans & Nicole

BISTRO

06-2127267

sales.royalvaasa@sokoshotels.fi

Hovrättsplanaden 18, Vasa

Pop-up bokförsäljning!

– Hitta de bästa bokklapparna!
Vi bjuder på glögg och dadelkaka.

Sandvikskajen 13, vån. 1, Helsingfors
Måndag 11.12 kl. 12–18.

Varmt välkommen!

Kom glad och hjärtevarm

En bok om julen
Jultraditioner, recept, dikter, julevangeliet på olika dialekter och mycket mer.
Fontana Media, inb. 12,-

Sjung stjärnor

Dikter om vinter och jul
De vackraste finlandssvenska dikterna om vinter och jul!
Fontana Media, hft. 24,90

Boris Salo

En bok om julen
Innehåller allt från roliga anekdoter till djup teologi, däremellan dikter, sånger, böner, fakta om jultraditioner, julevangeliets historiska bakgrund m.m.
ViBoSa, inb. 20,-

Fontana Media

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30
info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

UR EVANGELIET

”Och de ledde den till Jesus och lade sina mantlar på den och hjälpte honom upp. Där han kom ridande bredde folk ut sina mantlar på vägen.”
Läs mera i Luk. 19:28–40.

OM HELGEN

Hosianna

Första söndagen i advent handlar om hur Jesus rider in i Jerusalem, inte som en jordisk härskare utan ödmjuk och ridande på en åsna. Kyrkoårets första söndag förkunnar att Gud inte är långt ifrån oss. Med hosiannarop hälsar vi Jesus som vår Konung och gläder oss åt att han har kommit för att befria oss till gemenskap med Gud och med varandra.

RUNT KNUTEN

”Vi sjunger Hosianna!”

I en kyrka nära dig på söndag. Se församlingarnas annonsering för tid och plats.

LUST ATT VARA MITT I SMÖR ÖGAT - NÄR ER FÖRSAMLING HAR NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlighet i hela landet, fri utformning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Gäller endast församlings- och kyrkligt relaterade annonser.

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

Ansvarig redaktör: Erika Rönngård, 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen! Ludvig Andersson 044 050 3020, ludvig.andersson@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN CAMILLA EKHOLM

FOTO: MARKUS EKHOLM

#bönetwitter

Herre, vi tackar dig för ljuset som du för med dig i Advent. Låt ditt ljus omsluta varje barn och vuxen. Ge oss av ditt hopp!

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter
Veckans tweet är skrivet av Camilla Ekholm.

Längtan i advent

JAG FICK upp adventsbelysningen i tid trots allt. Det känns som att Advent kom så plötsligt i år. Med åren har de ljuspynt jag förut väntat till dagarna före julafton med, börjat dyka upp tidigare och tidigare i vårt hem. All denna rekvisita som har till uppgift att påminna oss om ljuset på insidan. Insidan av livet, insidan av ytligheten, insidan av hjärtat. Jag märker att ljuset gör mig glad, även om det är konstgjort.

Advent handlar om väntan och ankomst. Vad har du för adventslängtan? När du i år möter Frälsaren som kommer ridande in i stan, vad ropar du till honom då? Vad har ditt år inneburit? Vad längtar du efter att få dela med dig av, berättat, visa, dela? Vad längtar du efter att äntligen slippa bära? Vad vill du att Jesus

nu tar över och bär för dig? Det finns en poäng i att vi varje nytt kyrkoår får flera vår Frälsares ankomst på nytt och på nytt. För vi behöver få ropa ”Gud jag behöver dig ännu”, ”Gud kom till mig igen!” Vi behöver få höra att vi inte ropar ensam, utan att hela kyrkan ropar; ”Hosianna!”

Samtidigt som vi ropar, är Jesus hela tiden där. Så nära som i våra hjärtan. Det är egentligen aldrig Jesus som är långt borta, det är vi själva som stänger oss ute ibland. Det första adventsljuset med sin hoppfulla låga, påminner oss om att Jesus är nära. Att fira Advent är att dela längtan, tro och hopp. Att fira Advent är att möta Gud men också varandra. Att påminna vår nästa om att inte heller vi är långt borta då de ropar.

CAMILLA EKHOLM

Camilla Ekholm är kaplan i Sibbo svenska församling.

I dag önskar jag en fin adventstid för oss alla. En där vi vuxna låter oss påverkas av barnens förväntan, en som bär med sig frid och där var och en får känna att den hör till och är medräknad.

Hennes tips: Gör en egen adventskalender till dig själv eller någon annan, där du slår in favoritcitater, verser, dikter, bibelställen – som du sedan kan öppna och låta dig beröras av, ett citat för varje dag.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 49:8–10

ANDRA LÄSNINGEN
Upp. 3:20–22

EVANGELIUM
Luk. 19:28–40

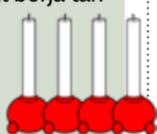
Första söndagen i advent. Temat är ”Din konung kommer i ödmjukhet.”

PSALMFÖRSLAG

1, 4, 835, 2 (N).
Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

KLARSPRÅK

Adventsljusstaken är en ljusstake med fyra ljus, ett för varje söndag i advent. Ljusstaken har kommit till Norden från Tyskland, där den ofta kallas för adventskrans och har formen av just en krans. Den tyska adventskransen togs fram 1839 av teologen Johann Hinrich Wichern i Hamburg. Han ville åskådliggöra väntan på julen för de gatubarn som han tagit sig an. Barnens återkommande frågor om när det egentligen blir jul fick honom att börja tänka ett ljus för varje söndag i advent. Källa: Wikipedia.

KALENDERN 1–7.12

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND
Pargas församlingsdistrikt:
Sö 3.12 kl. 12: Festsöndagen på första advent i Pargas kyrka, Heikkilä, Grönqvist, Lehtonen. Barnkören och kyrkokören medverkar. Glögg och pepparkakor på kyrkbacken efter högmässan.
On 6.12 kl. 10: Finland 100 år, tvåspråkig festgudstjänst på självständighetsdagen i Pargas kyrka, Backström, Kopperoinen, Satomaa. Kransnedläggning, uppvaktning och hedersvakt vid hjältegravarna.
Nagu kapellförsamling:
Sö 3.12 kl. 11: Första söndagen i advent, högmässa i Nagu kyrka, Granström, Ollila.

– kl. 12–14: Adventskaffe för missionen i Nagu församlingshem.
– kl. 13: Finskspråkig högmässa i Nagu kyrka.
On 6.12 kl. 11: Självständighetsdagens tvåspråkiga gudstjänst i Nagu kyrka, Granström, Ollila. Efter gudstjänsten uppvaktning vid hjältegravarna ca kl. 12. Kaffeservering i kyrkan efter uppvaktningen.
Korpo kapellförsamling:
Sö 3.12 kl. 11: Familjegudstjänst på första advent i Korpo kyrka, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 3.12 kl. 11: Familjegudstjänst på första advent i Houtskär kyrka, Heikkilä, Heikkilä.
On 6.12 kl. 11: Självständighetsdagens gudstjänst i Houtskär kyrka, Heikkilä, Heikkilä. Uppvaktning vid hjältegravarna.
Iniö kapellförsamling:
Sö 3.12 kl. 13: Högmässa på första advent i Iniö kyrka, Vuola.

MARIEHAMN
On 6.12 kl. 10.30:
Högmässa i S:t Görans kyrka, Mari Puska & Anders Laine
On 6.12 kl. 13.00:
Finsk mässa i S:t Görans kyrka, Mari Puska & Judit Deäki & Suomikuoro
TO 7.12 kl. 11.30:
Lunchmässa i S:t Görans kyrka, Mari Puska, Guy Karlsson
TO 7.12 kl. 12.00:
Sopplunch i församlingshemmet. Pris: 5€ för pensionärer, 7€ för övriga
FR 8.12 kl. 19.00:
Julkonsert i S:t Görans kyrka med Intermezzokören. Programblad: 15€
LÖ 9.12 kl. 10.00:
Katolsk mässa i S:t Märten kyrka
LÖ 9.12 kl. 15.00:
Julkonsert i S:t Görans kyrka med Intermezzokören. Programblad: 15€
SÖ 10.12 kl. 10.00:
Ortodox mässa i Margaretagården
SÖ 10.12 kl. 11.00:
Högmässa i S:t Görans kyrka, Maria Widén & Judit Deäki
SÖ 10.12 kl. 16.00 & 19.00:
Julkonsert i S:t Görans kyrka med Barnkören, Ungdomskören, Himlaliv, Johanna Grüssner, Carola Larsson, Jochum Juslin, Markus Helander, Gunilla Nilsson och Anders Laine. Programblad 10€. Överskottet från konserten tillfaller Matbanken. Servering i församlingshemmet efter varje konsert.
ON 13.12 kl. 18.00:
Luciakröning i S:t Görans kyrka
TO 14.12 kl. 11.30:
Lunchmässa i S:t Görans kyrka, Maria Widén & Judit Deäki. Årets sista.
TO 14.12 kl. 12.00:
Sopplunch i församlingshemmet. Årets sista. Pris: 5€ för pensionärer, 7€ för övriga

ÅBO
Sö 3.12 kl. 12.15: Familjemässa med kyrkoherdeinstallation, Domkyrkan. Mia Bäck (pred), Björn Vikström och Maria Wikstedt (lit), Danielsson, Lempa. Hjälpredare, ÅSFs barnkör och Ungdomskör, Kammarkören Tolvan, Åbo Svenska Kyrkokör, Misa Ståhl-Norrholm, Carita Lagerspetz (klarinet), Liisa Gunnelius (baryton och trombon), Håkan Lövdahl (trombon), Olli Lagerspetz (tuba), dagklubbarn, installationsassistenter och församlingens övriga medarbetare medverkar.
Må. 4.12 kl. 19: Pianokonsert med Marina Petterssons elever, Aurelia. Fritt inträde, programblad 10€/st till förmån för församlingens flyktingverksamhet.
ons. 6.12 kl. 10.30: Självständighetsdagens gudstjänst, Aurelia. Bäck, Danielsson, Lempa. ÅSMA (dir. Sam Fröjdö) medverkar. 100-åringens gästvänliga kalas med missionsbasar.
to. 7.12:
– kl. 17.30: Kvällsfamiljecafé, Aurelia
– kl. 18: Bönegruppen, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
1 advent 3.12:
Gudstjänst kl. 12. Märten Andersson och Carl-Micael Dan.
Solist: Karin Johansson. Kyrkokören medverkar.
5.12:
Finland 100 år. Kyrkklockorna ringer in helgen kl. 18.
Kyrkan är upplyst hela natten.
Självständighetsdagen 6.12:
Mässa kl. 12. Ingemar Johansson och Carl-Micael Dan.

JOMALA
Sö 3.12 kl. 11.00: Högmässa Första söndagen i advent, St Olofs kyrkokör, S Ång, P Blumenthal, E-H Hansen, S Winé, A Karlsson, J Boholm-Saarinen
On 6.12 kl. 12.00: Julbasar i Olofsgården
To 7.12 kl. 12.00: Herrlunch i Olofsgården, P Blumenthal
To 7.12 kl. 19.00: De vackraste julsångerna –internationell, Laudamus, E-H Hansen, A Karlsson
Fr 8.12 kl. 14.00: Andakt på Rönngården E-H Hansen
Fr 8.12 kl. 18.00: Fredagsmässa S Ång, E-H Hansen, A Karlsson

MARIEHAMN
On 6.12 kl. 10.30:
Högmässa i S:t Görans kyrka, Mari Puska & Anders Laine
On 6.12 kl. 13.00:
Finsk mässa i S:t Görans kyrka, Mari Puska & Judit Deäki & Suomikuoro
TO 7.12 kl. 11.30:
Lunchmässa i S:t Görans kyrka, Mari Puska, Guy Karlsson
TO 7.12 kl. 12.00:
Sopplunch i församlingshemmet. Pris: 5€ för pensionärer, 7€ för övriga
FR 8.12 kl. 19.00:
Julkonsert i S:t Görans kyrka med Intermezzokören. Programblad: 15€
LÖ 9.12 kl. 10.00:
Katolsk mässa i S:t Märten kyrka
LÖ 9.12 kl. 15.00:
Julkonsert i S:t Görans kyrka med Intermezzokören. Programblad: 15€
SÖ 10.12 kl. 10.00:
Ortodox mässa i Margaretagården
SÖ 10.12 kl. 11.00:
Högmässa i S:t Görans kyrka, Maria Widén & Judit Deäki
SÖ 10.12 kl. 16.00 & 19.00:
Julkonsert i S:t Görans kyrka med Barnkören, Ungdomskören, Himlaliv, Johanna Grüssner, Carola Larsson, Jochum Juslin, Markus Helander, Gunilla Nilsson och Anders Laine. Programblad 10€. Överskottet från konserten tillfaller Matbanken. Servering i församlingshemmet efter varje konsert.
ON 13.12 kl. 18.00:
Luciakröning i S:t Görans kyrka
TO 14.12 kl. 11.30:
Lunchmässa i S:t Görans kyrka, Maria Widén & Judit Deäki. Årets sista.
TO 14.12 kl. 12.00:
Sopplunch i församlingshemmet. Årets sista. Pris: 5€ för pensionärer, 7€ för övriga

språk i Sunds församlingshem.
Söndag 3.12 kl. 11.00: Högmässa i Vårdö kyrka. Kyrkkaffe i kyrkan efteråt. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin, barnkören.
Onsdag 6.12 kl. 16.00: Gudstjänst i Sunds kyrka. Finland 100 år. De vackraste julsångerna. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.
http://sund-var道府samling.fi/

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
To 30.11 13.00: Molpe missions-syfsörening i Bykyrkan.
Sö 3.12 11.00: Adventgudstjänst för stora och små i Församlingshemmet, Guy Kronqvist, Deseré och Jan-Ola Granholm. Sång av barnen och Kyrkokören. Kaffe/saft och julfestprogram med Söndags-skolan och Kyrkans barntimme.
Må 4.12 13.00: Vänstugan i Församlingshemmet.
On 6.12 11.00: Gudstjänst på 100-årsdagen av Finlands självständighet, Guy Kronqvist, Deseré Granholm, Kyrkokören. Korsnäs-mössor delas ut åt nyfödda. Efteråt uppvaktning vid de stupades grav med LC Korsnäs och Korsnäs scoutkår samt hedersvakt av unga män. Därefter serveras kaffe och väfflor i församlingshemmet efter, samt ordnas basar och lopptorg för missionen och Nordkorea.

KRISTINESTAD
kristinestadssvenskaforsamling.fi
FR 1.12 kl. 19: Ungdomsgudstjänst i Lfjärds kyrka. Daniel, Anna Karin, Jeanette och ungdomar
LÖ 2.12 kl. 18: Adventskonsert med Lfjärds dam- och maskör i Lfjärds kyrka. Andakt Engström
SÖ 3.12 Första adventsgudstjänst kl. 10: i Lfjärds kyrka, Engström, Martikainen, Lfjärds dam-, mans- och kyrkokör
kl. 12: i Kstads kyrka, Norrback, Nilsson, kyrkokören
kl. 18: i Sideby kyrka, Engström, Nilsson, Glädjedropparna. Transport 0400-763325.
SÖ 3.12 kl. 18: Ljussmässa i Lfjärds kyrka, Norrback, Martikainen
ON 6.12 Självständighetsdagen kl. 10: Gudstjänst i Lfjärds kyrka, Eklöf, Martikainen, Lfjärds kyrkokör, R Bergqvist klarinet. Efteråt uppvaktning vid hjältegravarna kl. 9.45: Uppvaktning vid hjältegravarna i Sideby. kl. 10: Gudstjänst i Sideby kyrka, Engström, Nilsson kl. 10: Tvåspråkig gudstjänst i Kstads kyrka, Toivanen, Norrback, Koistinaho.
kl. 11.30: Uppvaktning vid hjältegravarna invid Ulrika Eleonora kyrka kl. 17: Scouternas fackeltåg från Kristinahallen till hjältegravarna invid UE kyrka
TO 7.12 kl. 11.30: Pensionärs-samling och gemensam julfest med missionssyfsöreningen i Sideby kyrka. För skjuts ring dagen före 0400-763325.
TO 7.12 kl. 18: Traditionsenlig julauktion i Skaftung bykyrka. Servering, lotteri

SUND-VÄRDÖ
Torsdag 30.11 kl. 18.30: Merry Christmas! Julsänger på många

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes
Lö 2.12 kl 15: Övning i kyrkan för "De vackraste julsångerna", S.Lindén.
Sö 3.12 kl 12: Gemensam 100 års jubileums familjegudstjänst, Ingvesgård, G.Lindén, Glad Ton. Efteråt lunch i förs.hemmet.
Sö 3.12 kl 18: Sång i advent i Luthergården, Ove o Eva Gädda, Laudate, S.Lindén.

On 6.12 kl 12: Tvåspråkig gudstjänst på självständighetsdagen, Lövdahl pred., Ingvesgård lit., S.Lindén, Närpes manskör, S.ta Marian kuoro. Efteråt kransnedläggning vid krigargravarna.

To 7.12 kl 18: Adventsfest med basar i Normäs bönehus, program av barnen, försäljning, lotteri, servering.
To 7.12 kl 19: Julkonsert i kyrkan med musikinjen vid Närpes gymnasium.
To 14.12 kl 18: Julmiddag i förs.hemmet för textläsare, kyrkvårdar, körsångare samt alla frivilliga arbetare i Närpes, Pörtom och Övermark. Anmälan senast 8.12 till kansliet 220 4200.

Övermark
To 30.11 kl 19: Sjung Luthers psalmer i kyrkan med Birgitta Sarelin,
To 30.11 kl 20: Kyrkosångskretsens

årsmöte i förs.hemmet
Fr 1.12 kl 18.30: Adventscafé i förs.hemmet, Blomberg, Carling, Rosengård, Sanna Ek.

Lö 2.12 kl 11-13: Julgröt o försäljning av morots- o kålrotslådor i luth. bönehuset.

Sö 3.12 kl 18: Gudstjänst Jakobsson, Rosengård, Kristian Sjöbacka, A-capella grupp.
Ti 5.12 kl 18: Barnens julfest i kyrkan, dagklubben, miniorer o juniorer medverkar, Sundqvist, G.Lindén, barnledarna. Efteråt servering i förs.hemmet.

On 6.12 kl 10: Självständighetsdagens gudstjänst Jakobsson, Rosengård, Susanna Åbacka. Efteråt kransnedläggning vid krigargravarna.

Pörtom
To 30.11 kl 19: Julkören övar i kyrkan, G.Lindén.

Sö 3.12 kl 10: Högmässa Sundqvist, S o G.Lindén, Pörtomkören.

On 6.12 kl 11: Självständighetsdagens gudstjänst Sundqvist, G.Lindén, Seniorkören. Efteråt kransnedläggning vid krigargravarna.

To 7.12 kl 13: Pensionärssamling i förs.hemmet, gäst: Chamilla Sjöbacka, Blomberg, Sundqvist, G.Lindén, Seniorkören.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Fr 1.12 kl. 20: Ungdomskväll i församlingshemmet, Englund m.fl.
Sö 3.12 kl. 14: Familjevänlig högmässa, Englund, Brunell, Norrgård, barnen.

Må 4.12 kl. 10: Familjeklubben besöker Fyrgården, Norrgård.
Ti 5.12 kl. 13: Missionskyrkan i församlingshemmet.

On 6.12 kl. 14: Självständighetsdagens festgudstjänst, Englund, Brunell. Volter Högbäck och Torolf Prost medverkar med violin. Uppvaktning vid frihetsmonumentet. Kyrkkaffe, festtal av Iris Sjöberg: "Bergö under 100 år". Missionskyrkan auktion.

To 7.12 kl. 13: Andakt på Fyrgården, Englund.

KORSHOLM

Sön 3.12:
kl 10 Första advent-gudstjänst för små och stora: i kyrkan. Berg, Westerlund, Nordqvist-Källström, Lilla barnkören, Körskolan och Kyrkokören. Kyrkkaffe i församlingshemmet.
Må 4.12:
kl 18 Julauktion med missionskyrkan i Smedsby församling.
Ti 5.12:

kl 10 DUV samtalsgruppens julfest: på Alskat lägergård.
kl 19 Adventsmusik: i Korsholms kyrka, Kör för alla och Orkester för alla. Dirig. Nordqvist-Källström och R Holmgård.

Ons 6.12:
kl 10 Självständighetsdagens Tvåspråkig Finland100-festgudstjänst: i Korsholms kyrka. Berg, J Friman, Westerlund, K Launonen, Kyrkokören och Kirkkokuoro samt Korsholms kammarorkester. Kaffe i församling.hemmet.

KVEVLAX

To 30.11 kl 9.15: Karakaffe i ds.
Fr 1.12 kl 14-18: Julcafé i fh, hantverkare och försäljare på plats. Försäljning av bakverk, sticket, kläder, mattor, böcker, CD-skivor m.m. Julgröt och kaffe med dopp serveras under dagens lopp. Tipsrunda för barnen. Arr. Missionskommittén i Kvevlax församling.
Sön 3.12 kl 10: Familjegudstjänst, Store, Andrén, Barnkören, Kyrkokören.
Tis 6.12 kl 10: Gudstjänst, Store, Sånggrupp, Dir. Andrén, Yngve Svarvar.

MALAX

FR 1.12 kl. 9: Yttermalax skolas adventskyrka i kyrkan.
FR 1.12 kl. 9.45: Daghemmens och Dagmammornas adventskyrka i kyrkan.

Sö 3.12 kl. 10: 1 sö i advent. Familjemässa i kyrkan. Kyrktaxi. Yttermalax skolas elever medverkar. Petter Eklund och Niklas Köping trumpet. Tornberg, Lax.
Sö 3.12 kl. 12: Finsk familjegudstjänst i kyrkan. Tornberg, Lax.
Sö 3.12 kl. 15: Julkonsert i kyrkan med Stefan Jansson o Johanna Grüssner kvartett. Peter Nordwall, Zacharias Holmkvist, Jonas Backman. Fritt inträde / Programblad 10 euro.

Må 4.12 kl. 10: Karacafé i KH. Arr. Äldrerådet och Folkhälsan i Malax.
On 6.12 kl. 10: Självständighetsdagen. Tvåspråkig ekumenisk festgudstjänst i kyrkan. Kyrktaxi. Finlandia-hymn, sjungs av 100-personers kör, i kören; Sing for Joy, Odd Singers, Malax kyrkokör och Trallarna. Uppvaktning av de stupade. Kaffe och tårta i KH. Tornberg, Norrback, Lax.
Sö 10.12 kl. 12: Församlingens Julfest i KH. Julgröt. Med tanke på gröten, anmälan till kansliet, 050-462 9575, senast 4.12.

PETALAX

Familjemässa: sö 3.12 kl. 11. Björklund, Brunell. Kyrkokören, familjeklubben och miniorerna medverkar. Kyrktaxi.
Festgudstjänst: on 6.12. kl. 11. Björklund, Brunell. Kransnedläggning vid de stupades gravar. Kyrkkaffe med program i församlingshemmet.
Fredagssamling: fr 8.12 kl. 13. Björklund, Brunell, Norrgård. Dragning i syföreningens lotteri.

Gäst: Janne Vidjeskog. Kontakten medverkar. Taxi.

REPLIT

To 7.12. kl. 13: Pensionärens julmiddag på Alskathemmet. Juldrama: Kerstin Haldin-Rönn och Bengt-Erik Rönn. Sång: Michael Wargh. Traditionell julmat 15 €. Kyrktaxi från byarna. Anm. till pastorskansliet senast 4.12. kl. 12. Tel. 3520005.

Sö 3.12 kl. 10: Familjegudstjänst i Replot och konfirmanderna börjar sin kyrkogång. Kaski, Wargh, barnkören.
Sö 3.12 kl. 12:30: Familjegudstjänst i Björkö. Kaski, Wargh, barnkören.
Ons. 6.12 kl. 10: Gudstjänst i Replot. Kaski, Wargh. Kransnedläggning vid hjältegravarna i Replot efter gudstjänsten.
Ons 6.12 kl. 12.30: Gudstjänst i Björkö. Kaski, Wargh. Kransnedläggning på Björkö begravningsplats vid hjältegravarna efter gudstjänsten.

SOLF

Första advent 3.12. kl 10: Festgudstjänst med stora och små, procession där alla barn får delta, Ann-Mari Audas-Willman, Karolin Wargh, Ebba-Stina Beukelman, dagklubbarnen, barnkören Solfångarna, Koralkören.
Självständighetsdagen 6.12. kl 18: Kvällsgudstjänst, Ann-Mari Audas-Willman, Karolin Wargh. Ljus brinner på de stupades gravar.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Sommarens vigselkyrkor: kan bokas fr.om. 1.12 kl 9 tfn 06 3261 309.

Högmässa: sö kl 13 Forslund, Brändö kyrkokör, Trefaldighetskyrkans kör, dir Andersson, Heikius, Niclas Buss, elgitarr, stråkensemble.

Självständighetsdagen tvåspråkig gudstjänst: ons 6.12 kl 10 Forslund, Jern, Koskela, Thölix, Lottakören, dir Katarina Korkman, Solf blåsorkester, dir Asko Hiipakka, Andersson. Kransnedläggning vid hjältegravarna.
Morgonbön: to 7.12 kl 9 Forslund, Andersson.

BRÄNDÖ KYRKA

Nine Lessons and Carols: at 1 pm David Oliver, Mari Renvall.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Familjegudstjänst: sö kl 11 Lundström, Kronlund, Sångargilletts seniorkör, dir Stig-Gustav Forsbacka. Kyrkkaffe.
SUNDOM KYRKA
Familjegudstjänst: sö kl 10 Lindblom, Skolkören, Sundomkören, dir Monica Heikius, dagklubbarnen, Britt-Marie Kvist-Grönros, Marita Borg, Steve Johnson, trumpet. Efteråt julgröt o skinksmörgås (5€/2.50€) samt julpyssel i prästgården.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr 1.12 kl. 20: "Hosianna!" - kvällsmässa i kyrkan, Björk, P Eriksson, D Gunell, Öhland. Ungdomskören.
Sö 3.12 kl. 10: Familjegudstjänst i kyrkan, Björk, S Gunell, musikverkstaden, festprocession. Textläsare Linnea Nyman, kyrkvårdar konfirmandgrupp.
- kl. 11: Vänfest i Achreniussalen.
- kl. 14: Sammankomst i Punsar bönehus.
- kl. 19: Musik i adventstid i kyrkan. Pedersöre M:s dragspelsgrupp med solister, ledare Mia Willnäs.
Må 4.12 kl. 14: Pensionärssångarna i Essehemmet.

On 6.12 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Granlund, C Heikkilä, Ida Pettersson flöjt, pensionärskören. Textläsare Paula Ahlvik, kyrkvårdar Överesse. Kransnedläggning.
To 7.12 kl. 10: Föräldra-barngrupernas julfest i Achreniussalen.
Lö 9.12 kl. 19: Julkonsert med Quonoskören i kyrkan. Ledare Mikael Björklund.

JAKOBSTAD

FR 1.12 kl. 10.00: Dagvårdens adventsändakt i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Wester, Tallgren.
FR 1.12 kl. 19.00: In da house i Församlingscentrets ungd.utr., Es-selström.
Sö 3.12 kl. 10.30: Julfest och terminsavslutning för söndagsskola med små och stora i Församlingscentret. Lunch.
Sö 3.12 kl. 12.00: Festmässa i Jakobstads kyrka, Åstrand, Anders-

sén-Löf, Borgmästars, Östman, Kyrkokören, Jacob Gospel, dir. Mikael Svarvar.

Sö 3.12 kl. 15.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Sture Wargh. Efteråt servering.

Sö 3.12 kl. 17.00: Fokus i Församlingscentret. Lovsångs- och förbönsväll, Ralf Salo. Taizekören.
Må 4.12 kl.11-13: Diakonin bjuder på risgryngröt i Församlingscentret. Musik med Janne Nyholm. Kl. 12 Andakt Åstrand.

Ti 5.12 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.
Ti 5.12 kl. 13.00: Tisdagssamling på Station 1, Hans-Christer Lagnäs.

On 6.12 kl. 10.00: Tvåspråkig självständighetsgudstjänst i Församlingscentret, Åstrand, Borgmästars, Marko Mitronen, Mirkkalea Konttila, Lailu-Jaakot, dir. Johannes Ahlvik.
On 6.12 kl. 11-13: Basar i Församlingscentret. Försäljning av bakverk, hantverk m.m. Risgryngröt, kaffe. Lotterier till förmån för FMS, SLEF, Sjömansmissionen, Pörkenäs sällskapet, Mariahemmet, diakonin.
On 6.12 kl. 11.15: Uppvaktning vid krigargravarna.

On 6.12 kl. 13.00: Staden Jakobstads tvåspråkiga självständighetsfest i Församlingscentret. Festtal av journalisten Kjell Lindroos, körsång Jakobstads Sångarbröder, dir. Marcus Söderström, Lailu-Jaakot, dir. Johannes Ahlvik, dragspelsmusik Maisa Laakso, stadens hälsning, församlingens hälsning Åstrand. Staden Jakobstad bjuder på kaffe.
To 14.12 kl. 10.00: Öppen dagklubb julfest med program och gröt i Församlingscentret, Turpeinen, Tallgren, Borgmästars. Pris: 7 €/vuxen, 4 €/3-12 år, 0-2 år gratis. Anm. senast 5.12 till Annette Tallgren tfn 040 3100 419 eller annette.tallgren@evl.fi

KRONOBY

Lö 2.12 kl 19.30 Ungdomssamling: i fh
Sö 3.12 kl 11.00 Familjegudstjänst: Krokfors, Wallis, Sundelin, Barnkören, dagklubb- och söndags-skolbarn, Martin Näse
Må 4.12 9.00 Seniorcafé: Missiönär Anna Dahlbacka
Självständighetsdagen 6.12 kl 10.00 Gudstjänst: Wallis, Sundelin, Kronoby Hornkapell, Kronoby Sångkör, dir. Tobias Elfving. Scoutdubning. Uppvaktning vid hjältegravarna. Kyrkkaffe
Intr. Av UK2018: ta kontakt med Tom

LARSMO

To 30.11 kl. 19 Karasamling: vid Inremissionshemmet, med Bo Ahlvin, Nils Johansson, Jens Sjöland m.fl. Servering.
Sö 3.12 kl. 10 Familjegudstjänst på första advent: Sjöblom, Vidjeskog. Kyrkvård: Byggmästar, Strömsholm.
Må 4.12 kl. 13 Syföreningarnas gemensamma adventskaffe: i Bosund bönehus. Pia Fagerholm berättar i ord och bild om kvinnor i Afrika.
Ons 6.12 kl. 10 Gudstjänst på Finlands 100-årsdag: Lassila, Vidjeskog. Efter gudstjänsten uppvaktning vid krigargravarna. Kyrkvård: Slussnäs, Brask, Källd. Efter uppvaktningen bjuder Larsmo kommun på kyrkkaffe i församlingshemmet.

NEDERVETIL

Sö 03.12 kl. 10.00: Familjegudstjänst, Store, Smedjebacka, Kyrkokören, procession och sång av barn.
Ti 05.12 kl. 13.00: Finland 100 år. Kaffe och tårta i pensionärshemmet, Dalhem, Smedjebacka.
On 06.12 kl. 10.00: Självständighetsdagens gudstjänst, Store, Smedjebacka, Hornorkestern, piano Anton Broända. Uppvaktning vid hjältegravarna.
On 06.12 kl. 18.00: Scouternas fackeltåg från Sale till kyrkan. Glögg och pepparkaka i fh.

NYKARLEBY CENTRUM

Sö kl 10 Festgudstjänst: Sandvik, Ringwall, sång av barn, kyrkokören
Må kl 18 Kenyaminationens julfest: fh, Karl-Erik Wikström, Åke Lillas
Ti kl 13 FMS mission: fh
On kl 10 Gudstjänst: Finland 100 år, scoutdubning, Finlandia, upp-

vaktning vid de stupades gravar, Sandvik, Ringwall

To kl 13 Samtalsgrupp för män: fh
-kl 17 Julfest för flyktingar: fh
MUNSALA

Lö kl 18 Julkonsert: Johanna Grüssner, Stefan Jansson kvartett, programblad 10 e

Sö kl 12 Familjegudstjänst: Sundstén, Näs, sång av dagklubben o tornagenterna

-kl 15 Adventskonsert: Nykarlebynejdens Sång- o Musikförbund körer o orkestrar
On kl 12 Gudstjänst: Sundstén, kransnedläggning vid de stupades gravar

-kl 13 Självständighetsfest med julbasar: fh, musik o intervjuer om krigstida livet hemma. Gröt serveras från kl 12, lotteri o basar kl 12-15.

JEPPÖ

Lö kl 10-15 Källans försäljningsdag: servering, lotteri i loppislokalen

Sö kl 11 Gudstjänst för stora o små: Östman, Lönnqvist, barnen. Efteråt grötfest med Röda korset i fh.

On kl 10 Festgudstjänst: Östman, Lönnqvist, Jeppokvartetten, blåsmusikgrupp, kransnedläggning vid de stupades gravar, 100 års födelsedagstårta för alla i fh

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi
Fr 1.12 kl 8.30: Adventsändakt med lyktvandring med Källby-Heimbacka skola, Flynnängens bönehus

Fr 1.12 kl 10: Adventsändakt med dagvården i kyrkan, Häggblom, Snellman, Sandstedt-Granvik
Fr 1.12 kl 18: Basar i Flynnängens bönehus
Fr 1.12 kl 19: Forsbykören övar i bykyrkan

Fr 1.12 kl 20: Ung mässa i Esse kyrka, gemensam start kl 19.30 från Kyrkhemmet i Bennäs
Lö 2.12 kl 19: Musikcafé i Kyrkhemmet i Bennäs, Matti Aspvik & vänner, servering av salt och sött, arr. KU-kretsen i P:söre

Lö 2.12 kl 19: Sammankomst i kyrkan, Fredrik Snellman, Timo Orre, tolkning, radiering
Sö 3.12 kl 10: Festgudstjänst i kyrkan, skriftskolan startar, ungdomar och församlingens körer medverkar, lit. Häggblom, pred. Erikson, Sandstedt-Granvik, Pandey, textläsare Jonas Kackur, dörrvårdar Sandsund, efteråt glöggservering i kyrkan

Sö 3.12 kl 15 och 18: Sammankomst i Flynnängens bönehus, Kristian Gäddnäs, Timo Orre, tolkning, radiering
Sö 3.12 kl 19: Musikhusets adventskonsert i kyrkan
Må 4.12 kl 12.30: Symöte i Kyrkhemmet i Bennäs, Gunvor Källman (Obs tiden!)

Må 4.12 kl 13: Symöte i Källby bönehus
Må 4.12 kl 18: Kväll i advent för stora och små i kulturhuset Ax, Bennäs, Häggblom, Pandey m fl
Må 4.12 kl 19.30: Bibel och bön i Forsby bykyrka
On 6.12 kl 10: Självständighetsdagen & Finland 100 års Festgudstjänst i kyrkan, Manskören, Kyrkokören, St Olofskören, Forsbykören, ungdomar, scouterna, lit. Erikson, pred. Häggblom, trumpet Gustav Nyström, Sandstedt-Granvik, Pandey, uppvaktning vid hjältegravarna

To 7.12 kl 18.30: Julfest med dagklubben i Lepplax bykyrka
Anmä till: Julfest för pensionärer och daglediga 13.12 kl 12, luciaprogram, Gunhild Berger, julmat & kaffe 15 €, anmälan till församlingens kansli senast 8.12

PURMO
To 30.11 kl. 19.30: Projektkören övar i kyrkhemmet.
- kl. 19.30: Auktion i Ävist bykyrka.
Lö 2.12 kl. 10-14: Drängstugans julöppning, glögg och pepparkakor. Julstallet öppet.

Sö 3.12 kl. 12: Familjegudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson, häftis- och söndagsskolbarnen, projektkören. Glögg och pepparkaka efteråt. Skriftskolstart.
- kl. 13: Samling för konfirmander och föräldrar i kyrkhemmet.
Må 4.12 kl. 9.30: Familjeklubbens julfest i kyrkhemmet.

Ti 5.12 kl. 19: Mariamoments självständighetsfest i kyrkhemmet.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54 VEGA

(med repris 9.10)

Fre 1.12 Birgitta Sandås, Vörå Sö 3.12 9.03 Ett ord om helgen Må 4.12 Karl Sällström, Helsingfors Ti 5.12 Nya psalmer. Helene Liljeström, Sibbo To 7.12 Maria Sten, Helsingfors.

Aftonandakt kl. 19.15 VEGA

Fre 1.12 Jan-Erik Nyberg, Jakobstad Sö 3.12 Din konung kommer i ödmjukhet. Textläsare: Anna Edgren och Hedvig Långbacka Må 4.12 Hilka Olkinuora, Ingå Ti 5.12 Maria Westerling, Helsingfors (repris från 17.1.2017) Ons 6.12 Björn Vikström, Borgå To 7.12 Leif-Göte Björklund, Borgå.

Gudstjänst kl. 13.03 VEGA

Sö 3.12. Gudstjänst Vörå församling. Predikant: Ingemar Klemets. Liturg: Tomas Klemets. Sång: Kyrkokören och barnkören. Gudstjänsten sänds också i Yle Fem kl. 12.00.
Ons 6.12 Självständighetsdagens ekumeniska festgudstjänst Predikant: Kari Mäkinen. Liturger: Matti Poutiainen, Johan Westerlund och Maija Kuoppala. Assistent: ärkebiskop Leo, Teemu Sippo och Hannu Vuorinen. Organist: Harri Viitanen. Kantor: Inka Kinnunen. Sång: gosskören Cantores Minores, dirigent Hannu Norjanen, kammarkören Viva Vox, dirigent Seppo Murto och kören Capella, dirigent Timo Pihkanen. Textläsare: Sanni Grahn-Laasonen. Svensk kommentar: Övind Nyquist. Samsändning med TV1 och Yle Radio 1.

HIMALLIV

Livet efter prostatacancer
Kyrkoherde Roger Rönnberg poängter vikten av att nämna saker och ting vid dess rätta namn.

Hör honom berätta sin historia i Himalliv på Arenan och i Yle Fem må 4.12 kl. 18.30, repris ti 5.12 kl. 10.00.

Varmt välkommen till De vackraste julsångerna vid Finska Missionsällskapet! För musiken står diplomorganist Ingmar Hokkanen samt Frida Westerling, Héctor Montes och Sofie Ravall. Glögg och godsaker efteråt! Sångstunden ordnas i Missionskyrkan, Observatoriegatan 18, Helsingfors.

On 6.12 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson, projektkören. Kransnedläggning.

– **kl. 11:** Församlingen bjuder på kaffe och tårta i kyrkhemmet med anledning av Finlands 100-årsjubileum.

To 7.12 kl. 14: Andakt i Purmohemmet, Kanckos, Johansson.
Fr 8.12 kl. 18.30: Ungdomssamling i Lyjo, Kanckos.

TERJÄRV

15 Ö i advent 3.12 kl 11: Familjegudstjänst, khden; kantorn; barn-, junior- och kyrkokörerna; elever från Småbonders skola; Stig Dahlvik, trumpet. Konfirmanderna deltar. Kl 12-14: Kvinnobarnens grötservering och adventsbasar förs. h. Välkommen!

ON 6.12 Självständighetsdagen kl 10: Festgudstjänst, Finland 100 år, khden; kantorn; manskören; Stig Dahlvik, trumpet.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ

SÖ 3.12 KL. 12.15: HÖGMÄSSA i domkyrkan, Lindgård, Wilén, Tollander, Söderström, Helenelund, Diskanten, Domkyrkökören, Comices Borgeais, Sixten Ekstrands gudstjänstgrupp Färdtjänst.
KL. 18: KONSERT I DOMKYRKAN, Klanglyster i mörket, Kammarkören Soi, dir. Christiaan Boele. Fritt inträde
ON 6.12 KL. 11: TVÄSPRÅKIG GUDSTJÄNST i Domkyrkan på Självständighetsdagen, Laura Mäkelä, Fred Wilén, Merja Halmetoja, Jarkko Yli-Annala, Varia Voce.

KL. 12.45: KRANSNEDLÄGGNING OCH FÄLTANDAKT vid hjältegravarna
KL. 16-24: BLÅVITT LJUS PÅ DOMKYRKAN, Vi firar Finland 100 år genom att i dag belysa domkyrkans fasad
DE VACKRASTE JULSÅNGERNA
SÖ 3.12 KL. 17: i S:t Olofs kapell, Pel-länge, Hörbergsvägen 15, Wilén, Helenelund

ON 6.12 KL. 13: på Högbäcka, lotteri, Högbäckavägen 13, Andersbøle, Eisentraut-Söderström, Tollander, G. Lindström
TO 7.12 KL. 18.30: i Mariagården, Slingervägen 1, Eisentraut-Söderström, Helenelund

LAPTRÄSK

sö 3.12 kl. 12: Familjemässa i kyrkan, LS, JE, GN, Barnklängen, Efterklängen, Kyrkokören. Kyrkkaffe i församlingshemmet. Missionens lotteri
on 6.12 kl. 11: Självständighetsdagens tvåspråkiga högmässa i kyrkan, LS, Rita Bergman. Kransnedläggning vid hjältegravarna kl. 10. Matservering i församlingshemmet. Sångargillet medverkar **to 7.12 kl. 14:** Missionskretsen i församlingshemmet, Carita Illman, SS
På kommande: fr 8.12 kl. 19 Sångargillet konsert med julmusik på Finska musikens dag, JE, SL i kyrkan
lö 9.12 kl. 17: Konsert i församlingshemmet med basen Peter Achren från Kungliga operan i Stockholm. Fritt inträde

LILJENDAL

lö 2.12 kl. 10.30-12.30: Nappeklubben i Mariagården, GN
sö 3.12 kl. 10: Högmässa i kyrkan, LS, JE, Kyrkokören **ti 5.12 kl. 10:** Vuxen-barn i Mariagården, GN
on 6.12 kl. 10: Självständighetsdagens tvåspråkiga högmässa i kapellet kl. 10, SL, JE, Gisela Gren-Nordström, Carina Fredriksson, Arno Kantola. Uppvaktning vid hjältegravarna kl. 9.30. Efter högmässan gemensam självständighetsdagsfest på Liljendalgården. Föreningarna i Liljendal bjuder på soppa, kaffe och program av varierande slag. Välkommen med!
to 7.12 kl. 9.30-11: Öppet Café i An-nagården, GN
På kommande: fr 8.12 kl. 19 Sångargillet konsert med julmusik på Finska musikens dag, JE, SL i Lappträsk kyrka lö 9.12 kl. 17 Konsert med basen Peter Achren från Kungliga operan i Stockholm. Fritt inträde. I Lappträsk församlingshemmet

LOVISA

Fr 1.12 kl. 9: Skolgudstjänst i kyrkan, Generalshagens skola
Fr 1.12 kl. 10.15: Skolgudstjänst i kyrkan, Lovisanejdens högstadium
Lö 2.12 kl. 10-13: Församlingens julbasar i församlingsgården, servering, lotteri, hantverk, bakverk mm.
Lö 2.12 kl. 19: Julkonsert med Lovisa Big Band i kyrkan
Sö 3.12 kl. 10: Högmässa med små och stora i kyrkan, af Hällström, Tollander, Lovisaklängen
Sö 3.12 kl. 14: Vinterskriftskolans lektion i församlingsgården
Sö 3.12 kl. 18: Julkonsert med Anne Mattila i kyrkan. Inträde.
Må 4.12 kl. 18: Samkristat förbönsmöte i församlingsgården
Må 4.12 kl. 18.30: Musikinstitutets julkonsert i kyrkan
Ti 5.12 kl. 11-13: En Euros Caffé i församlingshemmet
Ti 5.12 kl. 18: Bibelstudiegruppen i församlingsgården
On 6.12 kl. 11: Självständighetsdagens

tvåspråkiga gudstjänst i kyrkan. Kransnedläggning vid hjältegravarna kl. 9.30 **To 7.12 kl. 8.30:** Morgonkaffe i Tikva
På kommande:
Sö 10.12 kl. 18: De vackraste julsångerna i kyrkan

PERNÄ

Fr 01.12.:
– **kl. 18 De vackraste julsångerna på svenska och finska i Rike:** hos familjen Pia och Christer Nyström
Sö 03.12.:
– **kl. 10 1 Advent; Festmässa i kyrkan:** Lemberg, Silvergrén, Kalliokoski, Fogelberg
On 06.12.:
– **kl. 10** Uppvaktning vid hjältegravarna i Pernä.
– **kl. 11 Självständighetsdagens tvåspråkiga gudstjänst i Lovisa kyrka:** Kyrkkaffe. Busstransport från Pernä kyrka, tur-retur.

SIBBO

Mer information på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi
Sö 3.12 kl. 13: Festmässa på första söndagen i advent i Sibbo kyrka (obs. tiden). Valsignelse av nyanställda. Konfirmanderna samlas, information om skriftskolan 2018. Anders Hindsberg, trumpet, bandklubben, ungdomar och församlingens medarbetare medverkar.
Sö 3.12 kl. 17: Tänd dina vita ljus, konsert med Östersundom sångkör i Östersundom kyrka. Staffan Strömsholm, piano. Dirigent Jessica Lång. Fritt inträde, programblad 10 euro.
Ti 5.12 kl. 19: Jul tillsammans, konsert med GUF-kören och Nordsjö sångkör i Sibbo kyrka. Brasskvintett, slagverk och orgel. Dirigenter Jessica Lång och Håkan Wikman. Fritt inträde, programblad 10 euro.
On 6.12 kl. 14: Självständighetsdagens tvåspråkiga festgudstjänst i Sibbo kyrka (obs. tiden). Festkör. Efter gudstjänsten uppvaktning vid Gamla kyrkan och mottagning i Festsalen i Ostanåparken. Busstransport mellan platserna, start från församlingshemmet kl. 13.40. Helenelund Liljeström, Juha Ilonen, Lauri Palin, Marko Korven-Korpinen.

To 7.12 kl. 14: Café Linda, julfest. Servicelust Linda i Söderkulla. Sara George, Katja Korpi, Miija Westerlund, Palin.
To 7.12 kl. 18.30: De vackraste julsångerna i Bykyrkan Tabor i Box (Grönkul-lavägen 142). Kyrkokören, Seppo J. Järvinen, Allan Lindqvist m.fl. Servering i självständighetsdagsstämning. Liljeström, Mauriz Brunell.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 1.12
kl. 10: Nallegudstjänst i Johanneskyrkan. Repo-Rostedt, Hollméus.
kl. 12: Adventsgudstjänst i Tempelplatsens kyrka tillsammans med Minerva och Topeliuskolan.
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Höbergsgården, Höbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
Sö 3.12 1 söndagen i advent
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Lindström, Busck-Nielsen. Johannes kantori och församlingens körer. Skriftskolan 2018 inledd. Passionärerna medverkar vid kyrkkaffet, försäljning till förmån för missionen.
Må 4.12
kl. 10-11.30: Babyrytmik i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Hollméus.
Ti 5.12
kl. 12: Finlandia och annan finländsk orgelmusik i Johanneskyrkan med Sixten Enlund.
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Dag-Ulrik Almqvist.
OBSt Ingen kvällsmässa i Johanneskyrkan.
On 6.12
kl. 10.30: Uppvaktning vid hjältegravarna på Drumsö.
kl. 11: Tvåspråkig gudstjänst i Drumsö kyrka, Juha Rintamäki, Repo-Rostedt, Marjukka Andersson, Enlund. Manskören Manifestum.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Busck-Nielsen, Heikel-Nyberg, Almqvist, Akademiska Sångföreningen.
To 7.12
kl. 10-11.30: Musiklek i S:t Jacob. Kvarnbergsbrinken 1. Hollméus.
Middagsbön i Johanneskyrkan vardagar kl. 12.

MATTEUS

Matteus hemsida: www.matteus.fi
Pastorskansliet har öppet: må, ti, to, fre kl. 9-14.
Matteuskyrkan: är öppen ti, to, fr, kl. 10-14. Kom och sitt ner i lugn och ro, tänd ett ljus eller njut av en kopp kaffe. Aulacafé är också öppet. Välkommen.
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
Sö 3.12 kl. 10: Festhögmässa i sta advent, Stefan Forsén, Johan Hallvar, Juho Kankare, Mimi Sundroos, Anders Forsman, Emma Gustafsson, musikgrupper, glöggservering, kantor Anders Forsmans avskedskafe i Oluvsalen.
Må 4.12 kl. 18: Kvinnor mitt i livet, nedre vän. Populus
Ti 5.12 kl. 10 och 11: Musiklek, klapp och klang, för 10 mån-4 år, Anders Forsman
Ti 5.12 kl. 12: Musiklek, gung och sjung, för 0-10 mån. Anders Forsman
On 6.12 kl. 10: Självständighetsdagens högmässa, Stefan Forsén, Tuula Stöckell
On 6.12 kl. 11-13: Vi firar Finland 100 år med en självständighetsbasar. Till salu finns bakverk och handarbeten. Välkommen! Intäkterna från basaren går

till de barnfamiljer som besöker Kvarnbäckens brödkö.
To 7.12 kl. 9.30-12: Familjeklubben i Nordsjö, Sjöskottsgränden 6. Ledare Marianne Bergström.
Skolgudstjänster inför advent:
Fr 1.12 kl. 9.30 i Östersundom kyrka (Östersundom skola)
Fr 1.12 kl. 12.00 i Matteuskyrkan (Botby grundskola)
Må 4.12 kl. 10.00 i Nordsjö kyrka (Nordsjö lägstadium)
Uppvaktningar vid hjältegravarna på självständighetsdagen 6.12:
Brändö, begravningsplatsen Vilan kl. 12, Johan Hallvar
Östersundom kapell, Kapellvägen 65 00890 Helsingfors, kl. 13, Johan Hallvar
”VÄGEN TILL BETLEHEM”: Välkomna på kvällsjuvandrning Må 11.12 eller Ti 12.12 kl. 17.30, 18, 18.30 och 19. Glöggservering.
Östersundom sångkörs traditionella julkonsert: ”Tänd dina vita ljus” i Östersundom kyrka 3.12 kl. 17
Fira jul tillsammans med andra i Matteuskyrkan: Gemenskap utan krav för alla. Vi inleder med julbön i kyrkan kl. 16, juldag, julsånger och fri samvaro. Närmare information i KP som utkommer 14.12.

PETRUS

www.petrusforsamling.net
Fr 1.12
kl. 10 Musiklek i Haga: En rolig stund för dig med barn 0-5 år. Kaffe och smörgås. Varje fredag. Hagasalen, Vesperv. 12.
Maria Gauffin, Ester Rudnäs
Lö 2.12
kl. 9.30 Familjfrukost: En skön lördagsmorgon för alla barnfamiljer. God frukost, goda samtal och massor av leksaker. Hagasalen, Vesperv. 12
kl. 9.30 Långfrukost: Kom och njut av en härlig lördagsförmiddag på Café Torpet. Frukost får du för 11,50€ och Torpet hittar du på Köpingsv. 48. Kl. 9.30-13. Välkommen!

kl. 17 De Vackraste Julsångerna: I samarbete med Svensk förening i Äggelby r.f. Medverkande Peter Hilli, sopran Emelie Möllerström, Ronny Thylin. Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 15
Sö 3.12
kl. 10 Petrusmässa: Fira första advent med oss. Egen barnkyrka med skattkista och pyssel. Församlingens körer medverkar. Efteråt äter vi gröt och tackar alla frivilliga. Månas kyrka, Skogsbäcksv. 15
kl. 15 Körellsång: GUF kören medverkar. De Vackraste Julsångerna i Malm sk kyrka, Kommunalv. 1
Ti 5.12
kl. 9 Morgonandakt: Andakt, bön, lovsång. För alla. Varje tisdag. Hagasalen, Vesperv. 12. Medverkande är lärjungaskolan Transform.

kl. 10 Musiklek i Malm: En rolig stund för dig med barn 0-5 år. Kaffe och smörgås. Varje tisdag. Malm kyrkas brasrum undantagsvis, Kommunalv. 1. Pia Lindholm
Ons 6.12
kl. 11 Uppvaktning vid hjältegravarna: Haga hjältegravar, Hjaltev. 1
kl. 12 Uppvaktning vid hjältegravarna: Sockenbakka hjältegravar, Hjalteprostv. 7
kl. 12 Uppvaktning vid hjältegravarna: Munksnäs hjältegravar, Gert Skyttes park, Ramsay strand
kl. 14 Finland 100 år: Självständighetsfest i Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Självständighetsdagens predikogudstjänst kring temat ”Våra fostersländska psalmer”. Tuomas Anttila (teol. mag.), Ronny Thylin, Peter Hilli. Kaffe och tårta.
To 7.12
kl. 9 Morgonbön: Tanke för dagen, bön, lovsång. Torsdagar i Hagasalen, Vesperv. 12. Medverkande är lärjungaskolan Transform.
Övrigt
kl. 10 Petra Café: Petra – en inspirerande frukost för kvinnor. Unna dig en skön stund med härlig frukostbuffé, intressanta gäster och goda samtal. Dagens gäst är Marika Björkgren-Thylin. Vi ses på Café Torpet, Köpingsv. 48. 8€/5€

HELSINGFORS PROSTERI

Julkrubbor i Helsingfors: utställda i kyrkor och skyltöfster från 26.11.2017-6.12.2018. Se närmare www.jouluseimet.fi.
Tomasmässans julfest: firas tisdag 12.12 kl 18 i Höbergssalen. Info Ulf Skogström tel. 050-404 5381, ulf.skogstrom@evl.fi.
Det hjälper att prata: Kyrkans samtalshjälp finns till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade frivilliga eller kyrkligt anställda med tystnadsplikt. Samtalstjänsten består av chatt, brev- och telefonjour. Chattjouren är öppen må-to kl. 18-20 och finns på adressen www.samtalstjanst.fi. Telefonjourens nummer är 0400 22 11 90 (från utlandet +358400221190) och du kan ringa varje kväll kl. 20-23. Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors. Vi svarar inom några dagar.
Problem i parförhållandet eller familjen: Familjerådgivningen erbjuder helsingforsare professionellt samtalshjälp vid problem i parrelationen och i krisituationer. Vi samtalat med dig om frågor som berör parrelationen, familjen och dig. Du kan komma ensam, med din partner eller med andra familjemedlemmar. Samtalen med mottagningssekreterarna och familjerådgivarna kostar inte något och är konfidentiella. Samtalen förutsätter inte att du är medlem i kyrkan. Ring tidsbeställningsnummer 09 2340 255 vardagar kl. 9-12.
Kampens kapell: öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18. Mer info www.helsingforsforsamlingar.fi.

DEUTSCHE GEMEINDE

Sö 3.12, um 11 Uhr: Familiengottesdienst zum 1. advent (Matti Fischer)
Mi 6.12. von 10 bis 16 Uhr Offene Kirche: Tule kirkkoon keinuamaan/Gunga i kyrkan

OLAUS PETRI

Lö 2.12 kl. 18: Helgsmålsbön – Musikan-dakt. Anne Hätönen, orgel.
Sö 3.12 kl. 11: Högmässa. Timo Viinikka, Hanna Laakkonen-Yang. Olaus Petrikören medverkar.
Sö 3.12 kl. 18: Adventskonsert med Olaus Petrikören, dir. Hanna Laakkonen-Yang.
To 7.12 kl. 10: Babyrytmik (0-1 år). Sussi Isaksson leder.
Lö 9.12 kl. 13: Luciakonsert i kyrkan.
Lö 9.12 kl. 18: Helgsmålsbön – Musikan-dakt. Sinikka Stöckell, orgel.
Sö 10.12 kl. 11: Kyrkmässa. Liturg Timo Viinikka, predikant Jakob Tronét. Olaus Petrikören medverkar. Kantor och körledare Hanna Laakkonen-Yang.
To 13.12 kl. 10: Musiklek och julfest för alla barn. Ledare Sussi Isaksson.
Lö 16.12 kl. 18: Helgsmålsbön – Musik-andakt. Kaisa Reunanen, orgel.
Sö 17.12 kl. 11: Högmässa. Lars-Olof Ahlfors, Hanna Laakkonen-Yang.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Högmässor sö 3.12. 1. sö i advent. Vi sjunger Hosianna!
Esbo domkyrka kl. 12.15. von Martens, Terlinden, alla kantorer. Julgröt och kyrkkaffe i församlingsgården.
Lö 2.12
kl. 9.30 Familjfrukost: En skön lördagsmorgon för alla barnfamiljer. God frukost, goda samtal och massor av leksaker. Hagasalen, Vesperv. 12
kl. 9.30 Långfrukost: Kom och njut av en härlig lördagsförmiddag på Café Torpet. Frukost får du för 11,50€ och Torpet hittar du på Köpingsv. 48. Kl. 9.30-13. Välkommen!
kl. 17 De Vackraste Julsångerna: I samarbete med Svensk förening i Äggelby r.f. Medverkande Peter Hilli, sopran Emelie Möllerström, Ronny Thylin. Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 15
Sö 3.12
kl. 10 Petrusmässa: Fira första advent med oss. Egen barnkyrka med skattkista och pyssel. Församlingens körer medverkar. Efteråt äter vi gröt och tackar alla frivilliga. Månas kyrka, Skogsbäcksv. 15
kl. 15 Körellsång: GUF kören medverkar. De Vackraste Julsångerna i Malm sk kyrka, Kommunalv. 1
Ti 5.12
kl. 9 Morgonandakt: Andakt, bön, lovsång. För alla. Varje tisdag. Hagasalen, Vesperv. 12. Medverkande är lärjungaskolan Transform.

Saint-Saëns’ Oratorio de Noël: Olars kyrka, finska sidan, sö 3.12. kl. 18. Julkonsert med kören Ecoro, S:t Jacobskören och Bulevardens Kammarmusiksällskap. Pia Rantasaari, sopran, Johanna Fernholm, mezzosopran, Malin Dörögrip, alt, André Aho, tenor, Robert Näse, baryton, Marcel Punt, orgel, Alf Nybo, dirigent. Ch. Gounod – Messe Brève Op. 7, ”Aux Chapelles”, E. Elgar, Sospiri, Op. 70, C. Saint-Saëns – Oratorio de Noël. Fritt inträde, program 15 €.
FÖRÄNTAN – julkonsert med EsVoces: Esbo domkyrka lö 2.12 kl. 19. EsVoces, Johan Cantell, saxofon, Staffan Strömsholm, piano, Håkan Wikman, dirigent. Stämmingsfull körmusik av de mest populära körtönsättarna just nu, bl. a. Whitacre, Gjeilo, Esenvalds, Dubra, Uusberg, Moreus m.fl. Fritt inträde, program 10 €.
Kabaré vid krubban: Esbo domkyrka fr 8.12 kl. 19. Julkonsert med Kammarkören Novena, dirigent Nina Kronlund. MGRNsemble, Kristian Thulesius, recitator, Johana Kotilainen, baryton, Hilding Rosenberg. Den heliga natten. Juloratorium till text av Hjalmar Gullberg. Samuel Scheidt: Magnificat. Medverkar av Caspar, Melchior och Balthazar. Fritt inträde, program 10 €.
Julbasar: Tunabergs serviceboende, Framnäsängen 4, to 30.11 kl. 16-18.
Adventsfest med andakt: Södris kapell lö 2.12 kl. 10-11.30, von Martens, Kronlund, Julgröt.
Julfest med De vackraste julsångerna: Kalajärvi kapell lö 9.12 kl. 15. Jäntti, Hätönen. Rödskögs skolas Lucia medverkar. Servering.

Insamling av nya yllesocker: Inför julen samlar diakonin in nya yllesocker för vuxna, för utdelning till behövande. Sockorna kan hämtas till Kyrktians aula, Kyrkogatan 10, vard. kl. 9-15, t.o.m. 13.12. Mer info: Nina Wallenius, 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi
Advents- och julprogrammet finns också i Esbobilagen i detta nummer av KP!

GRANKULLA

To 30.11 kl. 9.30-10.30 Lovsångs- och förbönsgrupp: i övre brasrummet, Catherine Granlund.
Lö 2.12 kl. 11-13 Adventsbasar till förmån för diakoni och mission: i Grankulla kyrka.
Handarbeten, julpynt, handstöpta ljus, bakverk – salt och sött, lotterier mm. I caféet serveras julgröt och kaffe. Arr. Grankulla svenska kyrkoförening och Grankulla svenska församling.
Sö 3.12 kl. 12 Högmässa: Ulrik Sandell, Heli Peitsalo. Graziakören medverkar. Kyrkkaffe i övre salen. Insamlingen ”Klä julgranen” inledd efter högmässan. I år deltar Grankulla svenska församling för första gången i ”Klä julgranen”-insamlingen. Genom insamlingen har du möjlighet att glädja en okänd medmänniska inför jul. Insamlingen öppnas i samband med högmässan på 1 advent den 3.12. Då kan du ta med dig ett kort från julgranen i kyrkans aula. På kortet står anonyma uppgifter om en familj eller enskild person i Grankulla, som är i behov av hjälp. Du skaffar ett pre-

sentkort på valfri summa till valfri affär. Presentkortet lämnas tillsammans med kortet du valt till kansliet, diakonin eller kyrkvaktmästarna senast den 11.12. Diakonin förmedlar gåvorna, och både mottagare och givare förblir anonyma.
Må 4.12 kl. 9 och 10 Jultabla: som pensionärerna uppför i kyrksalen för daghemsbarnen.
Alla vuxna som vill uppleva stämningen är välkommen med!
Ti 5.12 kl. 9 och 10 Jultabla: som pensionärerna uppför i kyrksalen för daghemsbarnen.
Alla vuxna som vill uppleva stämningen är välkommen med!
Kl. 9.30 Familjlyktan: i Sebastos, Karin Nordberg, Heli Peitsalo.
Kl. 9.30- 11 Diakonimottagning: och brötdelning.
Kl. 13 Sångstund för pensionärer: i nedre salen, Barbro Smeds.
Kl. 13.30 Tisdagsträffen: i övre salen. Finlands väg till självständighet, Ulla Bäck.

Må 4.12 Glad idag: tvåspråkig men-talvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.
Kl. 16 Under ytan: Grupp för ungdomar i Klubb 97, Marlen Talus-Puzesh och Ulrik Sandell.
Kl. 18 Graziakören: i övre brasrummet, Heli Peitsalo
On 6.12 kl. 10 Självständighetsdagens tvåspråkiga gudstjänst – Finland 100 år: Ulrik Sandell, Anna-Kaisa Tuomi, Anna Marte, Heli Peitsalo, finska församlingens kyrkokör, Sinikka Särkilähti, trumpet. Efteråt uppvaktning vid hjältegravarna.
Festkaffe och kaka i övre salen.
To 7.12 kl. 9.30-10.30 Lovsångs- och förbönsgrupp: i övre brasrummet, Catherine Granlund.

KYRKSLÄTT

Fr 1.12 kl. 9.30-11.30: Eesti-Emme i Bredbergets klubbokall, Mytvägen 1 C 3.
Fr 1.12 kl. 13-15: Effa för barn i åk 3-4 på Hörnan.
Fr 1.12 kl. 18: Adventsandakt för barnfamiljer i Masaby kyrka med Helena, Jenny och Lars-Henrik. Vi åter julgröt tillsammans.
Lö 2.12 kl. 10-13: Adventsbasar på församlingshemmet i Kyrkslätt med försäljning av hantverk och bakverk, lotteri, sopplunch, kaffe, Patinabod m.m.
Sö 3.12 kl. 12: Högmässa i Kyrkslätt kyrka första advent. Mikaelikören deltar i mässan. Välkommen på glögg och pepparkakor i koret efter mässan.
Rönnberg, Ståhlberg, Joki.
On 6.12 kl. 12: Självständighetsdagens tvåspråkiga mässa i Kyrkslätt kyrka med kransnedläggning vid hjältegravarna kl. 11.30. Kyrkslätt manskör och scouterna medverkar. Lovén, Suni, Kivijärvi, Sirén.
To 7.12 kl. 10-11: Knatterytmik i invånarparken Stubboet, Munkgränden 4.
Kyrkoherdeämbetet öppet må-to kl. 9-15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. Mera info på www.kyrkslattsvenska.fi

TAMMERFORS

Sö 3.12 kl 11: Högmässa i SvH, Kim Rantala, Anna Arola
Ti 5.12 kl 10-12: Mammor, pappor och barn i SvH
Ti 5.12 kl 13.30-15.15: Tisdagsklubben i SvH
Ons 6.12 kl 11: Högmässa i Gamla kyrkan, Kim Rantala, Anna Arola, Stråkar från Tampereen Kamarimusikkiseuras orkester

VANDA

FR 1.12 kl. 9.30: Barnens kyrkostund, Myrbacka kyrka/S:t Martins kapell, A. Paavola
FR 1.12 kl. 14: Hosianna-Veckomässa, Folkhälsanhuset, K. Andersson, A. Ekberg.
SÖ 3.12 kl. 10: Festmässa, Helsing kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, A. Paavola, A. Ekberg. ViAnda-kören, J. Suhonen, trumpet, H. Åberg-Yliavaara ackomp.
Ti 5.12 kl. 13-17: Pysselcafé för barn i åk. 3-6, Strömfårav. 13, Myrbacka.
ON 6.12 kl. 10: Finland 100 – Tvåspråkig gudstjänst med Tikkurilan srk., Helsing kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, J. Silvast, J. Hyttinen, A. Ekberg, S. Laakso. Suomen Laulu-kören och Helsingfors Polisorkesters kvintett medverkar.
Uppvaktning vid hjältegravarna: Helsing kyrka S:t Lars kl 11, Rödsand kl. 12 och vid minnesmärket i Sandkulla kl. 12.30.
ON 6.12 kl. 11-12.30: Diakonibasar, Myrbacka kyrka. Matvaror, sockor och vantar, soppa, kaffe, lotteri. Arr. Vanda västra diakoniförening rf i samarbete med Vanda svenska församling.
ON 6.12 kl. 18: Kvällsmässa, S:t Lars kapell, J. Granlund
FR 8.12 kl. 17: ViAnda-körens julkonsert med De vackraste julsångerna, S:t Lars kapell. Dir. A. Ekberg, I. Hokkanen piano.
LÖ 9.12 kl. 18: De vackraste julsångerna, Myrbacka kyrka/S:t Martins kapell, K. Andersson, A. Ekberg
Ungdomskvällar i Bagarstugan, ons udda veckor kl.18-21
Sällsops- och brädspelskvällar ons, i regel jämna veckor kl.18 i församlingens utrymmen, Vallmov. 5 A, 2 vån.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Sö 3.12:
– **kl. 10 Festhögmässa:** Ekenäs kyrka. Lindström, Cleve, Westerholm, Storbäcka, kyrkokören. Medarbetarvalsing-nelse under högmässan. Mottagning av tjevelvondation i samband med kyrkkaffet i förs. hemmet direkt efter högmässan.
– **kl. 10 Högmässa:** Tenala kyrka. A-S Storbäcka, Lindroos.

– **kl. 12 Gudstjänst:** Bromarvs kyrka. A-S Storbäcka, Lindroos.

– **kl. 13 Gudstjänst:** Snappertuna kyrka. Cleve, Storbäcka, kyrkokören, Snappertuna skolas lucia med följe. Efteråt kyrkkaffe och saft med dopp i förs. hemmet.

Må 4.12:<

DOMKAPITLET

Tjänsteförordnande har utfärdats åt gemensamma kyrkoherden i Liljendals och Lapträsk svenska församling **Stina Lindgård** för kyrkoherdetjänsten i **Agricola svenska församling** från 1.1.2019.

Tjänsteförordnande har utfärdats åt kyrkoherden i Lovisa svenska församling **Karl af Hällström** för en kaplanstjänst i **Agricola svenska församling** från 1.1.2019.

Tjänsteförordnande har utfärdats åt kyrkoherden i **Pernå församling Robert Lemberg** för en kaplanstjänst i **Agricola svenska församling** från 1.1.2019.

Tjänsteförordnande har utfärdats åt kaplanen i Pernå församling **Minna Silfvergrén** för en kaplanstjänst i **Agricola svenska församling** från 1.1.2019.

Tjänsteförordnande har utfärdats åt tf kyrkoherden i **Åbo svenska församling Mia Bäck** för kyrkoherdetjänsten i samma församling från 1.12.2017.

Församlingspastorn i **Västabolands svenska församling Maria Wikstedt** har beviljats tjänstledighet 1.12.2017 – 19.3.2018 och förordnats att för samma tid sköta en församlingspastorstjänst i Åbo svenska församling.

Församlingspastorn i **Matteus församling Juho Kankare** har förordnats att sköta samma tjänst från 1.1.2018 tills vidare.

Församlingspastorn i **Borgå svenska domkyrkoförsamling Mari Puska** har meddelat att hon avgår 30.11.2017.

Teologie magister **Susanna Lönnqvist** har godkänts för prästvigning. Prästvigningen äger rum 6.1.2018 kl. 12.15 i Borgå domkyrka.

Tf kyrkoherden i **Jomala församling Stefan Ång** har beviljats tjänstledighet 15.1 – 24.2.2018.

Tf kyrkoherden i **Purmo församling Tomas Portin** har förordnats att fortsättningsvis sköta samma tjänst 1.1 – 31.12.2018.

Sökandena till kaplanstjänsten i **Korsholms svenska församling**, kyrkoherden i Kvevlax församling **Jessica Bergström-Solborg** och församlingspastorn i Vasa svenska församling **Janne Hänninen** har förklarats behöriga för tjänsten.

EsVoces inleder väntan på julen

På lillajulskvällen bjuder den blandade kören **EsVoces** in till adventskonsert i Esbo domkyrka. Konserten bär rubriken *Förväntan*.

På programmet finns verk av tonsättare som **Eric Whitacre**, **Pärt Uusberg**, **Eriks Esenvalds**, **Richards Dubra** och **Ola Gjeilo**. Som komplement till den rofyllda och meditativa nya musiken framför kören också ett urval bekanta och kära julsånger.

Johan Cantell medverkar på saxofon och **Staffan Strömsholm** på piano. EsVoces dirigeras av **Håkan Wikman**.

Konserten *Förväntan* ges lördag 2.12 kl. 19 i Esbo domkyrka. Inträdet är fritt och programbladet kostar 10 euro.

DESERÉ GRANHOLM, Sam Lindén och Gerd Lindén utanför församlingshemmet i Närpes. FOTO: JESSICA LINDGREN

Vackraste julsångerna lyser upp i mörkret

ALLSÅNG. För 45:e gången samlas finländare runt om i landet, och världen, för att tillsammans sjunga julfavoriterna.

TEXT: JOANNA LINDÉN-MONTES

Årets vackraste julsånger har valts av **Gerd Lindén** och **Sam Lindén**, kantorer i Närpes församling, tillsammans med **Deseré Granholm**, kantor i Korsnäs församling. Tre av sångerna i årets sänghäfte är nykomlingar: *Till Betlehem*, *Dig vi lovsjunger*, *ärar* och *En jul för länge sen*. – *Till Betlehem* ville vi gärna ha med eftersom det behövs mer barnsånger i häftet och den är trevlig att sjunga. *Dig vi lovsjunger*, *ärar* är en adventssång som inte varit med förr och som vi tycker om, säger Gerd Lindén.

Eget alster

Gerd Lindén har skrivit *En jul för länge sen* tillsammans med sin dotter **Jessica Bergström-Solborg**. Julsången gör

nu premiär i årets upplaga av *De vackraste julsångerna*.

– Jag började sjunga på en kort frasi i mellandagarna i fjol och tyckte det kunde bli en bra sång. Jag hade min barnkör och nästa jul i Närpes i tankarna vid skapandet. Jag bad min dotter göra en heltext och så föddes den här sången. Vi är glada att få dela med oss av den här sången till alla församlingar!

Närpes församling erbjuder flera möjligheter att sjunga *De vackraste julsångerna*.

– Vi håller ett sångtillfälle i Övermarks kyrka och ett i Pörtoms kyrka. I Närpes kyrka hålls två välbesökta tillfällen efter varandra. Vi har särskil-

da julkörer och kompgupper som stöder sången och körerna framför också egna sånger.

– Människor får sjunga julsånger av hjärtans lust och förhoppningsvis får de uppleva den julstämning de längtar efter. Sången skapar gemenskap omkring julens budskap, säger Gerd Lindén.

Många förberedelser

Sångrepertoaren, som varierar från år till år, kräver en hel del övning i församlingarna.

– Vi kantorer upplever kanske spänning under övningar och inför genomförandet av *De vackraste julsångerna*, men julstämningen kan finnas sig genom någon viss sång eller bara genom att se alla förvåntansfulla människor samlas i kyrkan, säger Lindén.

ÅRETS SÅNGER:

- *Vardagssorgerna, glöm dem alla*
- *Över jordens mörka dalar*
- *Dagen är kommen*
- *Gå Sion, din konung att möta*
- *Nu tändas tusen juleljus*
- *Giv mig ej glans, ej guld, ej prakt*
- *Stilla natt, heliga natt*
- *Till Betlehem*
- *O, du saliga*
- *Betlehems stjärna*
- *Var inte rädd för mörkret*
- *Det är en ros utsprungen*
- *Milda stjärna ren och klar*
- *En jul för länge sen*
- *Ett barn är fött på denna dag*
- *Dig vi lovsjunger, ärar*
- *När juldagsmorgon glimmar*
- *Barn och stjärnor*
- *Vinterpsalm från Åland*
- *Fröjdas, vart sinne!*
- *Stjärnan*
- *Här kommer Jesus dina små*
- *Joy to the world/Jubla och sjung*
- *Härlig är jorden*

VISSTE DU?

- **De vackraste** julsångerna sjungs för 45:e året. Allsångsevenemangen samlar årligen nästan en miljon finländare.
- **Så gott** som varje församling inom Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland ordnar allsångsstunder i tiden mellan första advent och trettondagen. Gå in på www.devackrastejulsangerna.fi för att se var närmaste sångstund hålls!
- **Allsångare sprider** också julstämning i köpcenter, skolor, kyrkor och församlingshem.
- **De vackraste** julsångerna sjungs också utomlands i kyrkor och på ambassader. Finska Missionssällskapet skickar sånghäften till cirka 20 länder.
- **De vackraste** julsångerna utkommer på finska och svenska. Det finns också ett internationellt sånghäfte samt ett på de samiska språken.
- **Missionssällskapet** har tryckt 51 700 svenskspråkiga häften det här året. I år ljuder *De vackraste julsångerna* för ungdomar som riskerar utslagning.

”Människor får sjunga julsånger av hjärtans lust och förhoppningsvis får de uppleva den julstämning de längtar efter. Sången skapar gemenskap omkring julens budskap.”

Gerd Lindén

INKAST AMANDA AUDAS-KASS

Advents-
revansch

NU HÄNDER DET. Nu är julmusiken, adventsljusstakarna och pappersstjärnorna äntligen välkomna in. Inte ens de människor som orkar beklaga sig på Facebook när konfekttaskarna dyker upp i butikshyllorna i slutet av oktober har längre någon talan. Nu är julen på väg. Nu är julen välkommen.

För mig är första advent magisk. När orgeln spelar Hosanna är det lätt att tro på Gud. Ännu lättare att hoppas på honom.

Överlag är vägen till Gud kortare än någonsin i juletid. Det är nog bland annat därför som jag älskar första advent.

OM JAG HADE ömma känslor för advent redan innan, så är det svårt att beskriva de känslor jag hade förra året. Vårt tredje barn var beräknat till just precis första advent och på just precis första advent kom hon till jorden. Jag såg tidernas bästa adventstid framför mig. Jag och en ljuvlig nyfödd. Stämmingsfull julmusik. Glögg och choklad. Tända stearinljus. Mys. Mys. Mys.

Det blev inte som jag hade tänkt mig. Alls. Den nyfödda var visserligen ljuvlig, men det var nog bara hon som levererade. Jag drabbades av en sorgsenhet och en trötthet som jag inte alls var beredd på och min nioåring minns att jag grät nästan varje dag. Vilket är en otrolig underdrift. När jag blir påmind om förra årets tv-julkalender mår jag lite illa, trots att jag tyckte väldigt mycket om den. För varje avsnitt i den kalendern såg jag med någon slags klump i magen.

Har det funnits en mörkare adventstid än förra årets? Kanske inte i mitt liv, faktiskt.

SÅ I ÅR JAG revanschsgugen. Minst sagt. Jag ser tidernas bästa adventstid framför mig. Jag och en ljuvlig ettåring. Stämmingsfull julmusik. Glögg och choklad. Tända stearinljus. Mys. Mys. Mys.

Men jag vet inte om det blir som jag har tänkt mig. Livet har lärt mig att det är som det är. Och livet har lärt mig att jag visserligen får drömma och hoppas och längta, men att jag i slutändan får det jag får. Det enda jag kan göra är att spela så vilt som möjligt med de kort som faktiskt blir mig givna. Att sitta och hoppas på andra kort är för det mesta bara bortkastad tid och energi.

Men det är svårt att komma ihåg när allt det som vi hade önskat oss inte blir.

Det var många som väntade på Jesus, ännu mer innerligt än jag väntar på advent. De drömde och hoppades och längtade och många blev besviken. Han kom inte i en lika glittrig förpackning som de hade tänkt, det var svårt att känna igen honom när han väl kom på sin åsna.

Jag vet vad jag hoppas på i år. Jag vet det så väl. Men min allra största förhoppning är ändå att jag ska göra det bästa av den adventstid som blir min i år, vilken förpackning den än kommer i. Jag kan faktiskt alltid söka mig närmare Gud och de människor jag har omkring mig. Så kan man spela vilka kort som helst.

Amanda Audas-Kass är lärare i modersmål och bloggare.

VIGSEL SYN

”Quo vadis, ecclesia?”

Undertecknad har under en längre tid följt med den så kallade debatten om att välsigna eller viga samkönade par i vår lutherska kyrka med stigande olust. Om inte något drastiskt sker inom kort så behöver man inte vara profet för att se att en splittring och ett uttåg kommer att ske i vår kyrka ifall inte biskoparna och kyrkoherdarna och i sista hand kyrkomötet har is i hatten och kan manövrera kyrka tillbaka ut på djupare vatten igen! Annars hotar grundstötning. Det är åtminstone inte de som håller fast vid den traditionella äktenskapssynen mellan man och kvinna som är orsaken till detta.

Det har länge pågått en draksädd från den Onde som har velat underbygga tron på Bibeln som Guds ord och som i grund och botten är orsak till denna stridsfråga. Dagens människa vill inte tro på Guds ord som det står skrivet och underordna sig detta. Man kommer hellre med filosofiska och humanistiska spekulationer den ena bättre eller värre än den andra, ”alltefter som det kliar dem i öronen”, Varför? Jo för att bli upphöjda och vinna människors uppskattning och berömmelse och inbördes beundran och detta ibland stick i stäv mot det vi fått

”Mycket av deras budskap lindas in i kärlek hit och kärlek dit. Allt är kärlek! Jag undrar ibland om dessa vet vad den bibliska kärleken egentligen är och som de talar så mycket om och som de försöker gömma sig bakom?”

lära i kyrkan och från våra apostlar, kyrkofäder och reformatorer och sist men icke minst Bibeln.

Nu tror sig dessa nya regnbågs- och kärleksapostlar ha kommit på något nytt och visare än vad traditionen och Skriften lär. Mycket av deras budskap lindas in i kärlek hit och kärlek dit. Allt är kärlek! Jag undrar ibland om dessa vet vad den bibliska kärleken egentligen är, den som de talar så mycket om och som de försöker gömma sig bakom? Eller? I denna fråga kan de inte heller gömma sig bakom något som Martin Luther eller någon annan reformator skulle ha skrivit eller sagt! Skulle Luther höra vad som sägs eller diskuteras i dag så skulle han nog vända sig i graven!

Paulus varnar oss på många ställen att ta det lätt med Guds ord. I 2 Kor 2:17 skriver han: ”Jag är ju inte som de många som schack-

rar med Guds ord, nej, jag förkunnar det oförfalskat, som det kommer från Gud, inför Gud och i Kristi tjänst.” Paulus skrev också till Galaterna ”ve mig om jag förkunnar ett annat evangelium”. Det vilar ett stort ansvar på lärarna och herdarna i Guds församling. Det är viktigt att vi hör och prövar vad Anden säger till församlingarna nådens år 2017.

Jag har länge som en enkel lekman gått och fundrat vad ordet välsigna betyder. Nu undrar jag om någon teolog eller varför inte stiftets biskop skulle reda ut i KP vad ordet (verbet) välsigna och även välsignelse betyder? Om jag har förstätt rätt så är en av betydelserna av ordet välsigna ”att tala gott om”. Rätta mig om jag har fel!

I Bibeln, som jag brukar läsa regelbundet, finns det åtminstone i Pauli brev många avsnitt av tröst, uppmuntran och förmaning. I

Kor 6:9-11 läser vi: ”Har ni glömt att ingen orättfärdig skall få ära Guds rike? Låt inte bedra er. Ingen som lever i otukt eller avguderier eller hor eller homosexualitet, i tjuvaktighet och själviskhet, ingen som dricker, som är ovettig och utsuger andra - ingen sådan får ära Guds rike. Så har somliga av er levt, men ni har låtit tvätta er rena, ni har helgats och gjorts rättfärdiga genom herren Jesu Kristi namn och genom vår Guds ande.” Nu undrar jag också om vi i konsekvensens namn även ska börja välsigna, det vill säga tala gott om, självskhet, drycken-skap, utsugning och så vidare? Med handen på hjärtat felar vi alla, även undertecknad, ibland i tankar ord och gärningar! Därför behöver vi om och om igen be om förlåtelse för våra verks- och underlåtelser-synder i Lammets blod.

Till sist vill jag göra klart att jag inte har problem med att man ber för eller tillsammans med personer av samma kön i själavårdssamtal eller att man registrerar sitt förhållande inför civil myndighet. Men vid kyrklig vigsel sätter mitt samvete stopp.

JOHAN BYGGNINGSBACKA
Jakobstad

ÄKTENSKAPSSYN UPPROP

Kyrkan och äktenskapet

Med anledning av den pågående diskussionen om den nya äktenskapslagens konsekvenser, vill vi undertecknade präster meddela att vi vill stå för det som varit kyrkans lära från början och kan därför inte i något skede börja viga eller välsigna samkönade par oberoende av vilka beslut vår kyrka kommer att fatta.

Vi är medvetna om att även andra som inte varit i tillfälle att underteckna denna skrivelse tänker på samma sätt.

Redan vid skapelsen instiftade Gud äktenskapet

som ett förbund mellan en man och en kvinna (1 Mos. 1:27-28, 2:24-25). Denna syn bekräftas också av Jesus i evangelierna (Matt. 19:4-6, Mark. 10:6-9).

Detta är fortsättningsvis den syn som vår lutherska kyrka står för i sina dokument (till exempel Biskopsmötets redogörelse angående ändring i äktenskapslagen 31.8.2017, sidan 7).

Vi ser både med oro och sorg på den strävan som allt starkare kommer till uttryck inom vissa kretsar i kyrkan att ändra den nuvarande äktenskapssynen.

Eftersom Bibeln ska vara grund för kyrkans tro bör kyrkan stå fast vid sin nuvarande äktenskapssyn även när samhället slår in på en annan väg.

MAX-OLAV LASSILA, STIG-OLOF FERNSTRÖM, MARKUS ENGSTRÖM, JAN NYGÅRD, ALBERT HÄGGBLUM, TORD CARLSTRÖM, JOE BRANDT, PETER SILFVERBERG, BENGT LASSUS, VESA OLLILAINEN, JOUNI SINISALO, HENRIK PERRET, OLA BYFÄLT, HENRIK ÖSTMAN, CAY-HÅKAN ENGLUND, GÖRAN

SÄRS, HARRY BACKSTRÖM, BORIS SANDBERG, GUSTAV GRANVIK, BENGT DJUPSJÖBACKA, JANNE HEIKKILÄ, BORIS SALO, LARS LÖVDAHL, VESA PÖYHTÄRI, KRISTIAN NORRBACK, ALLAN FRANZÉN, DANIEL NORRBACK, JOHAN EKLÖF, MARKO SJÖBLUM, KURT HELLSTRAND, MARCUS JAKOBSSON, INGEMAR KLEMETS, TOMAS PORTIN, MARKUS VENTIN, PER STENBERG, TIMO SAITAJOKI, GUNNAR AF HÄLLSTRÖM, HELENA RÖNNBERG, ULF EMELEUS, CAROLA SALO-BACK, LEIF ERIKSON, KAJ GRANLUND, TOMAS KLEMETS, JOHAN CANDELIN, LARS-OLOF AHLFORSZ

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

MARKNAD

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

Trevlig och praktisk tvåa nära Åbo akademikvarter.
http://www.findit.fi/sv/1228282.htm Ring:
+358-453585569 eller
+46-723099979.

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET

Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå

Marjamäki

Även gravstenar m.m.

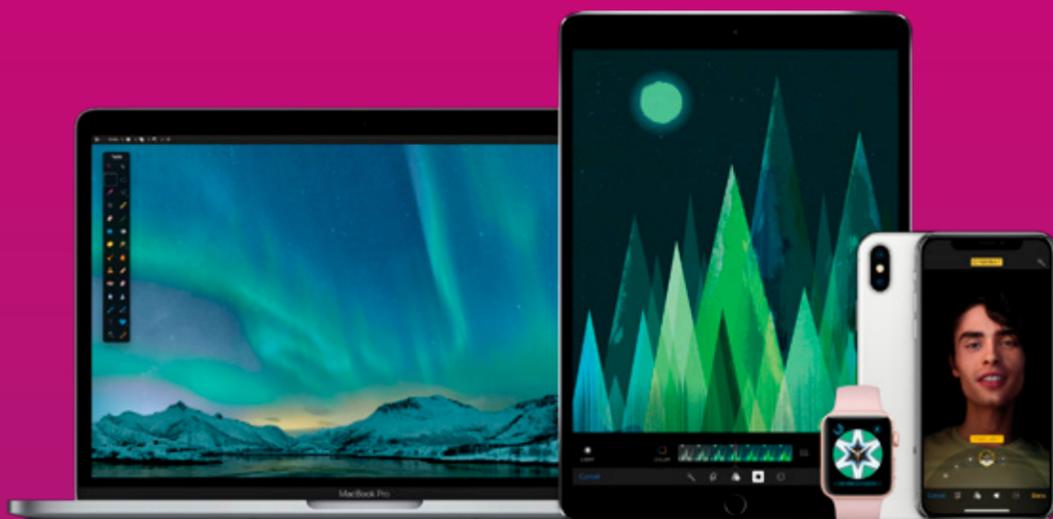
Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 7231730 dygnet runt

Finlands Begravningsbyråers Förbund
auktoriserad begravningsbyrå

Gåvor som gör allas julhögtid ljus och glad.

Nu får du MacBook Pro 128 GB till specialpris - 1399 (norm 1549), eller andra bra julklappar på itronic.fi/holiday

Köp nu och betala i februari. 60 dagars faktura, ingen ränta, inga avgifter.
Läs mer i våra butiker eller på hemsidan.

Hovrättsplanaden 19, 65100, Vasa
Må-Fre — 10-18 | Lör — 11-15
www.itronic.fi

TM ja © 2017 Apple Inc. Kaikki oikeudet pidätetään.

itronic

HP 250 G6

HP 250 G6 Dark Ash Silver | 15.6" HD
Intel Celeron N3060 1.60 GHz | 4 GB RAM
500 GB | DVD RW | Intel HD Graphics 400
Windows 10

269,00

SPECIALJULPRIS

Bamix 120 Classic

99,00

SPECIALJULPRIS

Stort utbud Lego på
www.multitronic.fi/lego

39,00

SPECIALJULPRIS

E-Blue Cobra Backlit Gaming Set Blue
Tangentbord + mus + headset

Logitech G430
Gaming Headset Blue

54,90

SPECIALJULPRIS

Asus VS247NR

Asus VS247NR | 23.6" | Full HD
LED | 5 ms | Black

139,00

SPECIALJULPRIS

